

La început
de drum...

În luna decembrie 2003 a luat ființă la București Asociația Profesorilor de Istorie din România (APIR-CLIO). Constituirea sa a fost posibilă în cadrul proiectului *Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică în România*, inițiat de către Centrul Educația 2000+, în cooperare cu EUROCLIO (Asociația Europeană a Profesorilor de Istorie) și programul MATRA al Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos. Crearea asociației răspunde unor cerințe absolut necesare pentru profesorii de istorie din țara noastră, care își află astfel un sprijin deopotrivă științific, metodic, dar și profesional, într-un moment în care reforma învățământului din țara noastră a intrat într-o nouă etapă, cea a introducerii învățământului obligatoriu de zece ani și a elaborării unor noi curricule și manuale școlare.

Scopul APIR-CLIO este de a constitui o rețea de profesori de istorie dornici și capabili de a promova noul în domeniul predării-învățării istoriei, de a promova un mod de abordare critic și constructiv cu privire la rolul istoriei și al educației pentru o cetățenie democratică în societatea românească, de a întări relațiile de colaborare pe plan internațional, în cadrul rețelei EUROCLIO. Asociația Profesorilor de Istorie din România (APIR-CLIO) își propune să devină o organizație profesională, capabilă să se autosusțină pe termen lung și care oferă servicii cu caracter educațional.

Asociația își propune să publice periodic materiale cu caracter educațional – între altele, un buletin de informații destinat profesorilor de istorie din întreaga țară.

Numărul de față al buletinului, care este și primul, poartă numele celui dintâi istoric consacrat, și este publicat prin amabilitatea și sprijinul desebit al revistei *Tribuna* din Cluj-Napoca.

Ne face plăcere să vă putem oferi spre lectură acest prim număr al buletinului.

Cuvânt de salut din partea

(Asociația Europeană
a Profesorilor de Istorie)

Încă de la începuturile activității sale, EUROCLIO a acționat pentru a apăra și promova istoria ca un obiect de studiu în învățământ, care joacă în prezent un rol esențial în educația tinerilor. Printre scopurile activității EUROCLIO se numără încurajarea dezvoltării unei conștiințe mai profunde a apartenenței la Europa prin studiul istoriei, fără a neglija dimensiunile sale globale, naționale și regionale, sprijinul său pentru pace, stabilitate, democrație, prin promovarea și dezvoltarea unui învățământ de istorie responsabil și care să asigure libertatea intelectuală a dascălilor.

EUROCLIO a fost o organizație activă în sprijinirea constituirii asociațiilor profesorilor de istorie în statele unde acestea nu existau. În aproape toate statele din Europa Centrală și Răsăriteană au fost organizate asociații noi. De asemenea, EUROCLIO a susținut organizarea unor asociații ale profesorilor de istorie în Europa de Vest.

Unul din scopurile proiectului *Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică*, inițiat de către EUROCLIO și CENTRUL EDUCAȚIA 2000+, a fost constituirea unei asociații a profesorilor de istorie din România și a de întări legăturile între profesorii de istorie din întreaga țară. Adunarea de constituire a

APIR-CLIO, care a avut loc la București, a reunit un mare număr de profesori, dornici să acționeze pentru transformări și fondarea unei asociații a profesorilor de istorie din întreaga țară.

O asociație a profesorilor de istorie din România, puternică și viguroasă, joacă un rol important în cadrul procesului mai larg de elaborare de materiale educaționale și a noilor curricule în România. Pe măsură ce asociația se va alătura rețelei EUROCLIO, vor apărea noi și noi oportunități de cooperare pe plan internațional. Acesta constituie un proces ce merită salutat, deoarece credem că istoria în învățământ constituie un obiect de studiu ce poate contribui la înțelegerea reciprocă între cetățenii responsabili ai lumii contemporane.

JOKE VAN DER LEEUW-ROORD,
director executiv EUROCLIO
LIEKE VAN WIJK,
coordonator de proiecte EUROCLIO

Traducere de Mihai Manea

Statutul Asociației Profesorilor de Istorie din România (APIR-Clio)

(Document de lucru)

Cap. I: Denumirea, forma juridică, sediul și durata asociației

Art. 1. Denumirea asociației este: ASOCIAȚIA PROFESORILOR DE ISTORIE DIN ROMÂNIA – CLIO (APIR-CLIO). Aceasta a fost rezervată sub nr. ___/_____, conform adresei eliberate de Ministerul Justiției.

Art. 2. ASOCIAȚIA PROFESORILOR DE ISTORIE DIN ROMÂNIA - CLIO (APIR-CLIO) (numită în continuare Asociația) este persoană juridică română, de drept privat, fără scop patrimonial. APIR-CLIO este constituită prin voința liber exprimată a următorilor membri fondatori, pre-văzuți și în actul constitutiv: _____

Art. 3. Asociația se constituie pe durată nedeterminată.

Art. 4. Sediul Asociației este în România, București, Str. Căderea Bastiliei, nr. 33, sector 1.

Art. 5. Asociația va putea înființa filiale pe teritoriul României, prin hotărârea Adunării Generale, cu respectarea prevederilor prezentului statut.

Cap. II: Patrimoniul inițial și veniturile asociației

Art. 6. Patrimoniul inițial al Asociației este de 5.700.000 lei, subscris și vărsat la data constituirii de către membrii fondatori.

Art. 7. (1) Asociația obține resurse patrimoniale din:

- Cotizațiile membrilor; cuantumul cotizației se stabilește anual de către Adunarea Generală;
- Dobânzi și dividende rezultate din plasarea sumelor disponibile în condiții legale;
- Dividendele societăților comerciale înființate de Asociație, în condițiile legii;
- Donații, sponsorizări sau legate;
- Resurse obținute de la bugetul de stat sau de la bugetele locale;
- Venituri realizate din activități economice directe;
- Alte venituri prevăzute de lege.

(2) Donațiile și legatele pot fi necondiționate sau condiționate pentru realizarea unui scop, dacă acesta este în concordanță cu scopul și activitatea Asociației. Asociația poate refuza orice donație sau legat oferit în termeni ce contravin prevederilor prezentului statut.

Cap. III: Scopul și obiectul de activitate al asociației

Art. 8. Asociația este o asociație științifică și profesională a profesorilor de istorie, este o asociație apolitică și nu se constituie ca o contraopondere la alte asociații similare din țară și străinătate.

Art. 9. Asociația poate fi recunoscută de Guvernul României ca fiind de utilitate publică în condițiile legii.

Art. 10. Scopul APIR-CLIO este:

- Promovarea în rândul cadrelor didactice specializate în domeniul istoriei și în rândurile publicului larg a unui sistem de valori și atitudini bazat pe: spirit deschis și democratic, gândire pozitivă și critică, toleranță, respectul pentru drepturile fundamentale ale omului, încredere și înțelegere mutuală;
- Susținerea cercetării, cunoașterii și conservării patrimoniului istoric în dimensiunile sale locale, regionale, naționale, europene și universale;
- Încurajarea dialogului și studiului în domeniul istoriei;
- Eliminarea prejudecăților și clișeele de gândire în abordarea istoriei;
- Promovarea experienței pozitive în domeniul didacticii istoriei privind utilizarea surselor istorice, proiectarea didactică, cercetarea individuală și colectivă, apropierea trans- și multidisciplinare, dezvoltarea resurselor și mijloacelor de învățământ;
- Implicarea în elaborarea, popularizarea și transpunerea în practică a principalelor documente programatice în domeniul predării istoriei elaborate de către organismele și instituțiile naționale și internaționale.

Art. 11. Obiectul de activitate al Asociației este:

- Inițierea, dezvoltarea și furnizarea de activități de formare profesională în rândul cadrelor didactice specializate în domeniul istoriei;
- Editarea de publicații în domeniul educațional;
- Elaborarea de resurse și de materiale didactice;
- Constituirea de centre de documentare și informare pentru cadrele didactice specializate în domeniul istoriei;
- Organizarea de seminarii, simpozioane, reuniuni științifice, mese rotunde, alte acțiuni specifice, în vederea promovării istoriei și a învățământului de istorie;
- Colaborarea cu ministerul de resort în scopul reactualizării permanente a poziției istoriei în planurile de învățământ preuniversitar și în realizarea de curricula pentru istorie;
- Susținerea profesională și științifică a cadrelor didactice și a instituțiilor de învățământ prin mijloace specifice;

- Promovarea istoriei și susținerea activităților de performanță în rândul elevilor și tinerilor;
- Colaborarea cu alte asociații, fundații, organizații științifice, federații și consorții din țară și străinătate în domeniul educațional;
- Participarea la constituirea unor federații și consorții împreună cu alte asociații profesionale ale căror obiective sunt compatibile cu scopurile APIR-CLIO;
- Afilierea la asociațiile și organizațiile de profil naționale și internaționale;
- Organizarea de călătorii de documentare științifică în țară și străinătate;
- Participarea la organizarea și realizarea schimburilor între profesori pe plan internațional;
- Înființarea de societăți comerciale, cu respectarea prevederilor legale, ale căror dividende se utilizează pentru realizarea obiectivelor asociației;
- Alte activități specifice care răspund scopului APIR-CLIO.

Cap. IV: Componenta asociației

Art. 12. (1) În APIR-CLIO sunt următoarele categorii de membri:

- membri fondatori
- membri titulari
- membri onorifici

(2) Admiterea de noi membri în Asociație Poate deveni membru al Asociației:

- a) orice persoană fizică, din țară sau din străinătate, care aderă la scopul APIR-CLIO și acționează pentru îndeplinirea obiectivelor Asociației și care:
  - își desfășoară sau și-a desfășurat activitatea ca profesor de istorie în învățământul preuniversitar sau universitar;
  - își desfășoară activitatea într-o instituție sau într-o organizație (guvernamentală sau neguvernamentală) cu specific educațional și dovedește preocupări în domeniul predării istoriei;
  - se pregătește într-o instituție de învățământ superior pentru a deveni profesor de istorie;
- b) orice persoană juridică ce aderă la scopul APIR-CLIO și acționează pentru îndeplinirea obiectivelor Asociației și care desfășoară activități relevante pentru studiul istoriei.

Art. 13. (1) Calitatea de membru se dobândește pe baza unei cereri de aderare adresate Consiliului Director al Asociației, care se va pronunța asupra ei într-un termen de 30 de zile de la primirea acesteia, cu validarea ulterioară a Adunării Generale.

(2) Pentru dobândirea calității de membru, solicitanții trebuie:

- a) să fie de acord cu prevederile actului constitutiv și ale statutului Asociației;
- b) să își asume obligațiile stabilite prin actul constitutiv și statutul Asociației;

- c) să acționeze pentru realizarea obiectivelor Asociației.
- (3) Din momentul admiterii, asociatul dobândește toate drepturile și obligațiile care decurg din noua sa calitate.
- (4) Calitatea de membru APIR-CLIO se dovedește cu legitimație vizată anual.

Art. 14. Calitatea de membru al Asociației încetează:

- a) prin renunțarea expresă a persoanei; pierderea calității devine efectivă la 30 zile de la înregistrarea notificării de către Asociație;
- b) prin încetarea personalității juridice de către asociatul persoană juridică, de la data încetării personalității juridice;
- c) prin excludere, ca urmare a hotărârii Consiliului Director și a validării acestei hotărâri de către Adunarea Generală, dacă persoana în cauză a săvârșit fapte prin care s-a adus atingere imaginii și prestigiului Asociației ori s-au produs pagube materiale Asociației;
- d) prin excludere pentru neplata cotizației timp de un an, pe baza hotărârii Consiliului Director.

Cap. V: Drepturi și obligații ale membrilor asociației

Art. 15. Toți membrii Asociației au drepturi egale.

Art. 16. Drepturile membrilor Asociației sunt:

- Dreptul de a alege și de a fi ales în organele de conducere;
- Dreptul de a cere retragerea din Asociație;
- Dreptul de a fi informat și de a participa la acțiunile Asociației;
- Dreptul de a propune proiecte de activități și acțiuni pentru realizarea scopului și obiectivelor Asociației;
- Dreptul de a publica și de a produce materiale și resurse educaționale sub egida Asociației cu acordul scris al Consiliului Director;
- Dreptul de a depune petiții și orice alte sesizări cu privire la conducerea sau la activitatea Asociației.

Art. 17. Obligațiile membrilor Asociației sunt:

- Să susțină activitatea și acțiunile Asociației pentru realizarea scopurilor acesteia;
- Să achite la termen cotizația de membru;
- Să respecte hotărârile organelor de conducere ale Asociației.

Cap. VI: Organizarea și funcționarea asociației

Art. 18. Organele de conducere ale Asociației sunt:

- Adunarea Generală
- Consiliul Director
- Comisia de Cenzori

Art. 19. (1) Adunarea Generală este forul suprem de conducere și este alcătuită din totali-

<i>Componenta Biroului de Conducere al Asociației Profesorilor de Istorie din România (APIR-Clío)</i>	
	
Președinte	Prof. univ. dr. VLAD NISTOR (Facultatea de Istorie, Universitatea din București)
Director executiv	Prof. MIHAI MANEA (București)
Director relații internaționale	Prof. MIHAI STAMATESCU (Orșova)
Trezorier	Prof. MARIA OCHESCU (Râmnicu-Vâlcea)
Reprezentant Centrul Educația 2000+	MONICA DVORSKI (director de programe)
Responsabil cu editarea buletinului <i>Herodot</i>	Prof. DORU DUMITRESCU (București)
Membri	Prof. univ. dr. CĂLIN FELEZEU (Facultatea de Istorie-Filosofie, Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca)
	Lector univ. dr. GHEORGHE IUTIS (Facultatea de Istorie-Filosofie, Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași)
	Prof. dr. CONSTANTIN AUREL SOARE (Breaza)

tatea membrilor Asociației. Persoanele juridice își vor desemna fiecare câte un reprezentant.

(2) Adunarea Generală are următoarele atribuții:

- Stabilirea strategiei și a obiectivelor generale ale Asociației;
- Aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a situației financiare anuale;
- Alegerea și revocarea membrilor Consiliului Director;
- Stabilirea remunerațiilor (după caz);
- Alegerea și revocarea cenzorilor;
- Modificarea actului constitutiv și a statutului;
- Dizolvarea sau lichidarea Asociației;
- Orice alte atribuții prevăzute de lege.

(3) Adunarea Generală are drept de control permanent asupra Consiliului Director și Comisiei de Cenzori.

Art. 20. Adunarea Generală (1) Adunarea Generală se întrunește cel puțin o dată pe an și ori de câte ori este nevoie.

(2) Adunarea Generală este legal constituită în prezența a jumătate plus unu din totalul membrilor Asociației, direct sau prin mandat.

(3) Convocarea Adunării Generale se face de către președintele Consiliului Director, care va stabili data exactă și ordinea de zi a ședinței.

Convocarea se va face în scris, prin scrisoare recomandată sau fax, cu cel puțin 7 zile înainte de data adunării. Convocarea va fi însoțită de ordinea de zi a ședinței.

(4) Convocarea Adunării Generale Extraordinare se poate face la cererea a două treimi din totalul membrilor Asociației sau la cererea Consiliului Director. Convocarea se va face cu cel puțin 5 zile înaintea ședinței, prin orice mijloc de comunicare, precizându-se ordinea de zi.

(5) Membrii Adunării Generale pot delega dreptul de vot către un alt membru, prin procură scrisă, care se va anexa la procesul-verbal al ședinței. Un membru al Adunării Generale nu va putea primi mai mult de 5 procuri. Membrii care și-au exprimat dreptul de vot prin intermediul delegării vor fi considerați prezenți în ședință.

(6) Hotărârile Adunării Generale se iau cu votul majorității membrilor prezenți.

(7) Prezentul statut poate fi modificat și completat de Adunarea Generală a membrilor Asociației cu majoritatea simplă a voturilor exprimate din totalul membrilor Asociației.

(8) Hotărârile Adunării Generale se consemnează într-un proces-verbal al ședinței și se difuzează tuturor membrilor Adunării Generale.

Hotărârile luate de Adunarea Generală, în limitele legii, ale actului constitutiv și/sau ale statutului, sunt obligatorii chiar și pentru asociații care nu au luat parte la Adunarea Generală sau au votat împotriva.

(9) Asociatul care, într-o anumită problemă supusă hotărârii Adunării Generale, este interesat personal sau prin soțul sau ascendenții sau descendenții săi, rudele în linie colaterală sau afinii săi până la gradul al patrulea inclusiv nu va putea lua parte la deliberare și nici la vot.

(10) Asociatul care încalcă dispozițiile alin. (9) este răspunzător de daunele cauzate Asociației dacă fără votul său nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Art. 21. Consiliul Director

(1) Consiliul Director asigură punerea în executare a hotărârilor Adunării Generale.

(2) Consiliul Director este alcătuit din 9 membri; 8 dintre membri sunt aleși de către Adunarea Generală și unul dintre membrii Consiliului va fi ales dintre persoanele propuse de asociatul Centrul Educația 2000+.

Durata mandatului membrilor Consiliului este de 2 ani (cu excepția mandatului a 5 membri ai primului Consiliu Director, aleși pentru un mandat de 3 ani). Începând cu momentul încetării mandatului de 2 ani al primilor membri ai Consiliului, în fiecare an vor fi înlocuiți cei patru cărora le expiră mandatul. Membrul propus de Centrul Educația 2000+ va fi întodeauna înlocuit cu o altă persoană propusă de Centru.

Mandatul membrilor Consiliului poate fi reînnoit numai o dată.

Consiliul Director este condus de un președinte, ales de membrii Consiliului Director.

(3) Nu poate fi membru al Consiliului Director o persoană care se află în situația unui conflict de interese sau care ocupă funcții de conducere într-o altă asociație sau fundație cu obiect de activitate similar.

(4) Dispozițiile articolului 20 alin. (9) și (10) se aplică și membrilor Consiliului Director.

(5) Calitatea de membru în Consiliul Director se exercită personal.

Calitatea de membru încetează prin demisie sau revocare. Revocarea unui membru este decisă de către Adunarea Generală la propunerea Consiliului Director. Pentru revocare este necesar votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor prezenți ai Consiliului Director. Revocarea unui membru al Consiliului Director se face în cazul în care acesta a săvârșit fapte contrare intereselor Asociației sau de natură a afecta grav imaginea Asociației. Membrul propus de Centrul Educația 2000+ va fi înlocuit la cererea Centrului Educația 2000+.

Membrul care absentează nemotivat de la 3 ședințe ale Consiliului va fi considerat demisionat și va fi înlocuit.

În cazul încetării din orice fel de motive a calității de membru în Consiliul Director, locul vacant va fi ocupat prin alegerea unui nou membru în cel mai scurt timp.

(6) Consiliul Director se întrunește lunar și are următoarele atribuții:

- Prezintă Adunării Generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri și cheltuieli, situația financiară anuală, proiectul bugetului de venituri și cheltuieli și proiectele programelor Asociației;
- Avizează și coordonează programele Asociației;
- Aprobă organizarea, funcționarea Asociației și limitele de salarizare a angajaților;
- Are drept de control permanent asupra Biroului Executiv;
- Decide asupra încheierii de acte juridice în numele și pe seama Asociației;
- Alege banca/băncile la care Asociația își va deschide și menține contul;
- Aprobă schimbarea sediului Asociației;
- Propune spre validare de către Adunarea Generală primirea de noi membri și, respectiv, excluderea unor membri;
- Alcătuieste Regulamentul de organizare și funcționare al Asociației;
- Îndeplinește alte atribuții stabilite în Adunarea Generală.

(7) Consiliul Director se întrunește o dată pe lună, ședințele extraordinare convocându-se după caz, la cererea președintelui sau a cel puțin jumătate din membrii Consiliului Director.

(8) Convocarea Consiliului Director se face de către președinte cu 7 zile înainte de data întrunirii, comunicându-se ordinea de zi a ședinței.

(9) Modul de convocare și procedura se vor detalia în regulamentul intern al Asociației.

(10) Consiliul Director se consideră legal constituit în prezența a două treimi din numărul membrilor săi. Deciziile se iau cu votul majorității membrilor prezenți.

(11) Deciziile se vor consemna într-un proces-verbal semnat de membrii prezenți și se vor aduce la cunoștința membrilor absenți într-un termen de 5 zile.

Art. 22. Președintele

(1) Consiliul Director va alege dintre membrii săi un președinte, care va fi și președintele Asociației. Președintele este ales pe o perioadă de 2 ani.

(2) Atribuțiile președintelui sunt următoarele:

- a) reprezintă Asociația în raporturile cu terți;
- b) prezidează ședințele Consiliului Director și ale Adunării Generale;
- c) exercită întreaga sa autoritate și competență pentru a determina îndeplinirea scopului și obiectivelor Asociației.

(3) În raporturile cu banca la care Asociația are cont, orice document care angajează Asociația va purta semnăturile președintelui Asociației și trezorierului. În cazul în care una dintre persoanele menționate nu poate semna, în locul acesteia va semna directorul pentru relații internaționale.

Art. 23. Biroul Executiv este alcătuit din 3 membri, care sunt și membri ai Consiliului Director, și anume: director executiv, director pentru relațiile internaționale, trezorier, și are următoarele competențe:

- Asigură conducerea executivă a APIR-CLIO;
- Îndeplinește alte atribuții stabilite de Adunarea Generală sau de Consiliul Director.

Directorul executiv reprezintă Asociația în raporturile cu terții prin delegare de competențe, având aceleași prerogative ca președintele.

Art. 24. Comisia de cenzori

(1) Comisia de cenzori execută controlul financiar intern al asociației. Membrii Consiliului Director nu pot fi cenzori. Cel puțin unul dintre cenzori trebuie să fie contabil autorizat sau expert-contabil, în condițiile legii.

(2) Comisia de cenzori este alcătuită din 3 membri aleși de Consiliul Director și are următoarele atribuții:

- Verifică modul în care este administrat patrimoniul asociației și operațiunile financiar-contabile ale Asociației;
- Verifică legalitatea și conformitatea cu hotărârile Adunării Generale și ale Consiliului Director a operațiunilor financiar-contabile;
- Întocmește rapoarte și le prezintă Adunării Generale;
- Poate participa la ședințele Consiliului Director fără drept de vot;
- Îndeplinește alte atribuții prevăzute de lege sau stabilite de Adunarea Generală.

(3) Regulile generale de organizare și funcționare ale comisiei de cenzori se aprobă de Adunarea Generală. Comisia de cenzori își poate elabora un regulament intern de funcționare.

Cap. VII: Dizolvarea și lichidarea asociației

Art. 25. Dizolvarea și lichidarea Asociației

(1) Dizolvarea și lichidarea Asociației se poate face în situațiile prevăzute de lege.

(2) Trecerea patrimoniului rezultat după lichidare către o persoană juridică fără scop patrimonial, având un obiect de activitate apropiat de cel al Asociației, se decide de către Adunarea Generală. Vor avea prioritate la dobândirea patrimoniului organizațiile (asociațiile/fundațiile) la a căror înființare a participat Asociația.

Cap. VIII: Dispoziții finale

Art. 26. Prezentul statut se completează cu prevederile legale în materie.

Art. 27. Prevederile prezentului statut intră în vigoare din momentul aprobării lui în Adunarea Generală a membrilor fondatori.

Prezentul statut a fost adoptat în Adunarea Generală din data de 7 decembrie 2003. ■

Proiectul *Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică în România*

Un proiect EUROCLIO / MATRA / CENTRUL EDUCAȚIA 2000+ în România

Scurtă prezentare a proiectului:

Proiectul urmărește să contribuie la realizarea unor schimbări majore în domeniul predării istoriei și a educației pentru cetățenie democratică în România. Proiectul este structurat pe două componente: elaborarea și implementarea de noi materiale didactice și constituirea unui grup de formatori și persoane-resursă care vor asigura continuitatea procesului de modernizare în predarea istoriei.

Durata proiectului: iunie 2003 - iunie 2006

Scopuri și obiective:

- Să faciliteze înțelegerea noii abordări curriculare, a importanței și semnificației acesteia pentru predarea și învățarea istoriei în România;
- Să promoveze valori ale noului curriculum, precum: toleranța, înțelegerea reciprocă, democrația;
- Să dezvolte materiale didactice direct utilizabile în predarea și studierea unor teme de istorie, oferind posibilitatea introducerii unor noi abordări metodologice;
- Să pregătească profesorii implicați în proiect pentru utilizarea noilor materiale și metodologiilor la clasă și să îi abiliteze ca formatori și persoane-resursă la nivel local;
- Să elaboreze și să piloteze module de formare pentru profesorii de istorie în conformitate cu cerințele Comisiei Naționale de Acreditate;
- Să consolideze Asociația Profesorilor de Istorie din România, facilitând afilierea acestora la EUROCLIO;
- Să pună bazele unor centre locale de formare a profesorilor;
- Să consolideze și să extindă rețeaua de școli-pilot ale Centrului Educația 2000+.

Activitățile proiectului:

- seminarii pentru formarea unui corp de formatori și autori de materiale didactice din diferite regiuni din România;
- trei întâlniri anuale ale nou-înființatei Asociații a Profesorilor de Istorie APIR-CLIO, la care vor participa câte aproximativ 100 de profesori;
- elaborarea unui pachet de resurse pentru predarea istoriei și a educației pentru o cetățenie democratică;
- o conferință finală, care să reunească și să prezinte rezultatele proiectului;
- activități permanente de monitorizare;
- participarea profesorilor de istorie din România la reuniuni științifice naționale și internaționale cu privire la predarea și învățarea istoriei.

Grupuri de resurse umane:

1. Comitet consultativ
2. Experti și "prieteni critici"
3. Autori
4. Formatori
5. Observatori
6. Monitori

Structuri cu rol de schimbare:

1. o rețea de școli-pilot
  2. Asociația Profesorilor de Istorie din România – APIR-CLIO
- Se va asigura legătura cu alte proiecte EURO-CLIO.

Rezultate preconizate:

- Materiale didactice cu caracter novator

- Seminarii de formare pentru profesorii de istorie
- Asociația Profesorilor de Istorie din România – APIR-CLIO
- Acreditații pentru:
  1. module de formare pentru profesorii de istorie;
  2. module de formare pentru formatorii din domeniul predării istoriei;
  3. formatorii recunoscuți în domeniul predării istoriei;
  4. formatorii acreditați pentru formarea de formatori.

Parteneri în cadrul proiectului:

EUROCLIO (Conferința Europeană Permanentă a Asociațiilor Profesorilor de Istorie) CENTRUL EDUCAȚIA 2000+ Proiectul este sprijinit în România de:

- Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului
- Consiliul Național pentru Curriculum
- Serviciul Național de Evaluare și Examinare
- Agenția Națională pentru Formarea Personalului din Învățământul Preuniversitar
- Inspectoratele școlare județene

Proiectul este finanțat prin programul MATRA, derulat de Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos, și de Fundația pentru o Societate Deschisă, prin CENTRUL EDUCAȚIA 2000+ din România.

*Imagine din sesiunile de lucru pregătitoare ale proiectului
Predarea istoriei și educația pentru cetățenie democratică în România*

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să contactați:

NICOLETA SASU
nsasu@cedu.ro
CENTRUL EDUCAȚIA 2000+
Căderea Bastiliei, 33, 010163 București-1
România
Tel.: 00 40 (21) 2120780, 00 40 (21) 2120781
Fax: 00 40 (21) 2120779
www.cedu.ro

LIEKE VAN WIJK
Lieke@euroclio.nl
EUROCLIO Secretariat
Juliana van Stolberglaan 41
2595 CA HAGHA
Olanda
Tel. & fax: 0031 70 385 3669
www.eurocliohistory.org

Predarea istoriei după 1989. Schimbări și perspective

■ Doru Dumitrescu

Inspector de specialitate în Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului

MOTO:
"Tu ne cede malis, sed contra audentior ito"
VIRGILIU, *Eneida*, VI, 95

Evaluarea calității procesului educațional la istorie în condițiile învățământului secolului al XXI-lea este o încercare pe cât de dificilă pe atât de interesantă și instructivă. Procesul educațional românesc a trecut în ultimii ani prin numeroase transformări, atât în ceea ce privește aspectele curriculare, – planul de învățământ, programele de studii și manualele –, cât și cele privitoare la componenta managerială (de îndrumare și control, de formare continuă etc.). În acest proces au intervenit și continuă să intervină operații de solicitare și răspuns, de analiză și sinteză, de evaluare și aplicare, toate construite pe baza unor strategii în care sunt implicați toți factorii educaționali.

Considerată disciplină cu valoare ideologică, înainte de 1989 istoria s-a bucurat de o atenție sporită. După ce la începutul deceniului VIII al secolului trecut fusese marginalizată în școli prin aberanta decizie a unui ministru, fost diplomat, în 1976, la Congresul Culturii și Educației Socialiste, șeful statului și al partidului de atunci o reintroducea în școli, scopul fiind unul politic și propagandistic. În aceste condiții, studiul istoriei românilor se întindea pe parcursul a trei ani, alocându-i-se trei ore pe săptămână. De asemenea, fiecare facultate, indiferent de profil și de specializare, avea un curs de probleme fundamentale de istorie a românilor. În schimb istoria universală nu conta, se studia sub forma "problemelor fundamentale", fiind aruncată în derizoriu. Istoria națională devenea astfel o slujnică fidelă a PCR și a cultului personalității secretarului său general.

Imediat după evenimentele din 1989 s-a trecut, la început timid, la modificarea procesului educațional, intervenindu-se în special asupra aspectelor ce țineau de instrucție și educație. În acest sens s-a urmărit și redefinirea conceptului de calitate a conținutului procesului educațional, conceput ca o valoare formativă care "se impune ca acțiune vitală, esențială, integrând educația și instrucția fără a se reduce la acestea" (Sorin Cristea, *Pedagogie generală și managementul educației*, București, E.D.P., 1996, p. 157).

Reglementată prin acte normative, calitatea procesului educațional surprinde la nivelul demersului nostru aspectele de curriculum (în sensul larg al cuvântului), atât cele de evaluare, cât și cele de management (inclusiv cele referitoare la formarea profesorilor).

Istoria ca disciplină a făcut pași decisivi în România încă de la începutul anilor '90. Asociați științei pe care o exprimă și confundată nu de puține ori cu ea, disciplina istorie a dorit să se prezinte, după această perioadă, sub cele patru dimensiuni ale sale, prin care este caracterizată de majoritatea pedagogilor care s-au ocupat de statutul său. Acestea constau în: dimensiunea factual-evenimentială, cea sistemică (în sensul că evenimentele istorice se raportează la un sistem global de fapte legate între ele prin cauzalitate, specifică științei care a generat disciplina), culturală (privită

ca o reacție a mediilor interesate la evenimentele istorice prezentate și raportate la realitățile socio-culturale ale mediilor respective și ale zonei discutate) și în sfârșit dimensiunea serială (înțelesă în sensul că doar faptele repetabile și comparabile capătă calificativul de "istorice"). Prin urmare, încercând a pune de acord aspectul informațional al disciplinei cu cel didactic, diriguitorii istoriei au ajuns la forme de instruire și evaluare care, fiecare la timpul lor, au produs discuții aprinse, ajungându-se uneori la adevărate scandaluri. Cauzele au fost multiple și s-au datorat fie necunoașterii (motiv subiectiv), fie exagerării uneia dintre dimensiunile enumerate mai sus, fie conservatorismului sistemului și al aceluia care trebuia să transpună în practică demersul propus, fie lipsei de informare sau grabei în aplicare, fie amestecului în discuții, oarecum nejustificat, al diletanților, pe motivul că istoria este un bun național și oricum la istorie ne pricepem cu toții – amestec care nu de puține ori a atins alte sfere decât cele ale discuției intelectuale. Astfel că în aceste condiții s-a pus de multe ori întrebarea: Cum predăm istoria? Ca pe o disciplină în care evenimentele istorice esențiale, transpuse didactic, sunt prezentate în interdependența lor, accentuându-se aspectele didactice în sens formativ-aplicativ, sau ca o disciplină bogată în informații, puternic cronologizată, cu fapte de regulă pozitive și pozitive, în care să primeze memoria și frica de amănunt? Răspunsul este greu de dat în condițiile în care ecoul faptelor persistă în mintea și acțiunile unora dintre noi. Pe lângă faptele sus-menționate, alte posibile cauze ale acestei dileme constau fie în insuficiența formării a profesorilor, fie în teama dascălilor de istorie că aspectul formativ poate duce la diluarea conținutului disciplinei lor în raport cu știința istorică sau cu ceea ce cred ei că ar trebui să știe elevii din istorie, în condițiile în care profesorii au învățat istoria în circumstanțe diferite de cele prezente.

Sintetizând, indubitabil putem spune că după anul 1990, în ceea ce privește disciplina istorie, atât la nivelul documentelor școlare normative, care au constituit cadrul de referință al demersului didactic, cât și în evaluare și management, au intervenit aspecte calitative.

Nu trebuie să uităm acum apariția noilor planuri de învățământ din anii 1990, 1995, 1998, 1999 și 2001, a noilor programe din 1991, 1993 și 1995-2001, precum și a manualelor alternative, atât la gimnaziu, cât și la liceu, după mai bine de 40 de ani. Acestea, cu toate scăpările inerente, au constituit un aport calitativ, reprezentând pentru momentul respectiv un pas înainte față de trecut. Demersurile au încercat ca alături de păstrarea elementelor tradiționale specifice disciplinei să se introducă elemente noi, de calitate, care să se raporteze la standarde previzibile și măsurabile. Mai mult, noul Curriculum Național, cum începe să fie numit și care era acum elaborat de mai mulți factori (Institutul de Științe ale Educației, CNC, special creat în acest scop, inspectorii pe specialități din DGIP), nu mai trebuia înțeles ca un simplu plan-cadru, ci drept un ansamblu al experiențelor de învățare prin care elevul trecea

pe durata parcursului său școlar. Cuprinzând planurile de învățământ propriu-zise, programele școlare, ghidurile, normele metodologice, materialele-suport și manualele, noul cadru de referință asigura mai bine coerența sistemului curricular atât în termeni de proces, cât și de produs al activității de învățare. Apariția pentru prima dată în elaborarea unui plan a principiilor pe baza cărui este alcătuit, cuprinderea disciplinelor în 7 arii curriculare și mai ales introducerea pentru prima dată în învățământul românesc a curriculum-ului la decizia școlii transformă reforma învățământului, cel puțin teoretic, într-o adevărată revoluție. Mai mult, noua Lege a învățământului (84/1995) alocă minorităților câte o oră de istorie în clasele a VI-a și a VII-a pentru studierea disciplinei *Istoria și tradițiile minorităților*, programele elaborate de membri ai comunității respective fiind aprobate de ministerul de resort prin comisia națională de specialitate, iar manualele de direcția de profil din aceeași instituție. Totuși, s-au înregistrat și disfuncții. Astfel, istoria a fost creditată cu un număr mic de ore în Planul de învățământ pentru gimnaziu, plan apărut ulterior elaborării atât a programelor, cât și a manualelor alternative, pentru unele clase. La liceu, filozofia planului cu aspectul nou de CDS, care permitea prespecializarea la clasele IX-X și specializarea la clasele superioare (XI-XII), a fost insuficient prezentată și înțeleasă, iar scăderea drastică a numărului de ore a fost percepută negativ de către profesorii de istorie. Chiar și micile schimbări intervenite în ultimul timp și care au contribuit la redefinirea rolului istoriei în școală (mai ales la specializarea umanistă) nu i-au modificat prea mult statutul. Cu toate că numărul de ore nu este definitiv în predarea-învățarea în școală a unei discipline, de multe ori numărul de ore redus a produs greutate în demersul didactic și în perceperea disciplinei de către elevi, iar uneori frustrarea dascălilor respectivei discipline. Programele au rămas, în esența lor, în primii ani de liceu analitice, fiind numai dezideologizate. Elaborate inițial de inspectorul general din minister, sarcina elaborării lor a căzut, ulterior, asupra unui grup de lucru, mai mult sau mai puțin format, căruia pe parcurs, în funcție de împrejurări, i s-au adăugat experți, profesori universitari, drept consultanți, specialiști din cadrul CNC și din Institutul de Științe ale Educației. Ca urmare, la începutul anilor '90, lipsa de experiență a autorilor programelor de istorie a determinat conceperea și structurarea în mod simplist, fără obiective de referință, competențe și activități specifice care să permită învățarea formativă. În consecință, profesorul eluda aspectul didactic activ, transformându-se într-un fidel transmisițor de fapte și evenimente, constrâns să devină astfel, pe de o parte datorită bogăției de informații, iar pe de altă parte ca urmare a numărului precis de ore alocat prin programa fiecărei teme. Ulterior, apariția noului plan, mobil și descentralizat, dar care alocă un număr mai mic de ore pentru disciplina noastră, a impus crearea de programe caracterizate prin: umanism (contribuție la educația generală), instrumentalism (învățarea istoriei constituie o utilitate), sentiment de apartenență (la stat și valorile lui, contribuție la formarea morală și politică) și descongestionare (pentru a putea realiza într-un număr de ore mai mic un învățământ formativ). De asemenea, în realizarea noilor programe s-au înlăturat o serie din disfuncțiile vechilor programe, accentuându-se centrarea lor pe o învățare activă, pe rezolvarea de probleme, pe flexibilizarea ofertei de învățare

venite dinspre școală, pe crearea unui învățământ istoric practic, legat de realitate etc. Dar atât noua modalitate de construcție și filozofia conceperii ei, cât și noutatea unităților de conținut și selecția și organizarea acestora au determinat noi proteste, evidente mai ales la nivelul programelor și manualelor de clasa a XII-a (istoria românilor). Deși s-a arătat că selecția conținuturilor (legate și de alte aspecte – mental, personalități, aspecte ale socialului și ale vieții cotidiene, și nu numai cele politice, prezentate nu de puține ori triumfalist) s-a făcut în funcție de competențe care au un rol determinant în construcția unei programe, iar că principiul avut în vedere, în acest sens, a fost *nu mult, dar bine* (în sensul că important este nu cât se transmite, ci cât de bine se învață când se învață și mai ales la ce folosește ceea ce se învață), reacția unei părți a profesorilor, sprijiniți de mass-media și de politic, a transformat totul într-un scandal în care ceea ce a avut în primul rând de pierdut a fost istoria. Această reacție a unei părți a opiniei publice și mai apoi a profesorilor a determinat modificări ale programelor de liceu în mai multe rânduri și ameliorarea conținutului manualelor, dar care din nefericire nu a schimbat optica unor profesori tributari conservatorismului didactic. În ultimul timp, ca urmare a stagiilor de formare, s-a explicat profesorilor că prin noile programe și manuale de istorie se încearcă, prin diverse metode, ca elevii să înțeleagă și să interpreteze trecutul ca o formă menită atât a-i ajuta să înțeleagă originile problemelor contemporane, cât și să achiziționeze tehnici simple ale investigației istorice și să-i pregătească ca buni cetățeni. În plus, s-a înțeles rolul CDS-ului și al disciplinelor opționale care completează ca informație trunchiul comun, întregind viziunea istorică a elevilor. Existența și a programelor pentru disciplina *Istoria și tradițiile minorităților* (clasele a VI-a și a VII-a), iar în unele cazuri chiar a manualelor, a reprezentat o nouă exprimare a multiculturalismului național.

Discuția s-a aprins mai mult în jurul manualelor de istorie. Considerate drept cărți sfinte înainte de 1989, cultul pentru acestea s-a păstrat o perioadă și după aceste evenimente. Noile manuale bazate pe o programă de tranziție au fost menținute un timp, eliminându-se aspectele cu caracter ideologic. Ideea nefericită a conducerii Ministerului Învățământului de a aproba reeditarea în 1990 a manualului redactat în perioada interbelică de către profesorul P. P. Panaitescu a determinat o reacție de respingere din partea cadrelor didactice și plasarea din nou a istoriei în centrul discuțiilor. Nici noile manuale redactate în anii următori (1992-1993), sub coordonarea inspectorului general de atunci, nu au trezit inițial mai mult interes în epocă, deși astăzi ele sunt regretate de unii din profesorii care se apropie de sfârșitul carierei și nu numai de aceștia. De altfel, nu la mult timp după apariție, și acestea declanșau discuții aprinse, inclusiv în presă, tocmai pentru că aveau o informație de multe ori la nivel academic, conținuturile erau nestructurate, în ele predomină dimensiunea evenimentială, lipseau activitățile de învățare, iar obiectivele învățării, fără să mai punem în discuție competențele, nu erau prezente sau se reduceau la termeni generali, nespecifici. Deși discuția poate comporta mai multe aspecte, trebuie să admitem că aceste manuale ar trebui judecate și analizate la nivelul anilor la care au fost elaborate. Dar în 1995 noile programe pentru gimnaziu aduceau o dată cu ele și noile manuale. Prezentate ca o noutate în peisajul învățământului

Ateneul Român

românesc, nu ca modalitate de exprimare (pentru că în perioada interbelică mai avusem aceste manuale alternative), ci ca modalitate de construcție și expresie, noile instrumente de lucru finanțate de Banca Mondială și apărute în urma unor licitații au suscitât interes, admirație și preocupare din partea unei mari părți a profesorilor și o respingere, mergând până la protest, din partea alteia – adevărat, de mai mică cuprindere. Noile manuale ofereau posibilitatea ca același conținut științific să fie prezentat într-o varietate de forme pedagogice. De asemenea, erau mai flexibile prin construcție și aveau un aspect net superior antecesoarelor. Dacă la acestea adăugăm accesibilitatea (unora) și faptul că erau elaborate pentru a permite o învățare activă, aceste manuale deveneau reale instrumente pentru învățarea istoriei de către elevi. La liceu, noile programe din 1999 duceau, numai în cazul istoriei, la apariția dintr-o dată a tuturor manualelor pentru clasele IX-XII. Deoarece programele, redactate în timp scurt, cu toate păcatele lor, nu fuseseră transmise profesorilor, deși se organizaseră două seminarii de formare ale inspectorilor din județe (Galați și Bușteni), apariția lor la începutul noului an școlar și a manualelor alternative a produs printre profesorii de istorie surpriză, derută și protest. Dacă mai adăugăm și proasta gestionare a problemei, inclusiv de către inspectorul de specialitate de atunci, precum și implicarea în scandal a altor vectori care trebuiau să rămână neutri sau să medieze conflictul, dar care au profitat de eveniment, au transformat istoria și predarea ei în școală într-un subiect al talk-show-urilor, al jurnalelor, inclusiv al analfeților și gospodinelor. Urmarea? Problema istoriei, în special a celei naționale, împărțea și mai mult lumea istoricilor și a profesorilor de istorie. Mult mediatizatului scandal al manualului apărut la Editura Sigma, care a stat la baza litigiului, i pune capăt prin retragerea avizului de a mai fi folosit în școli, în urma OMEC 4402 din septembrie 2001. Poate că nu trebuie trecut cu vederea că ulterior CNEDM, organismul care se ocupă acum de avizarea manualelor, aproba noi instrumente de lucru pentru elevi, printre ele trebuind să fie remarcat și cel pentru școala profesională. Dar,

după cum se știe, componentele de mai sus nu erau de ajuns pentru o predare competitivă a istoriei. Trebuia ca acestea să fie implementate. Seminarilor organizate de CNC (la Sinaia, Bușteni, Agafton, București, Iași), la care au participat în jurul a 400 de profesori, li s-au adăugat întâlnirile periodice ale inspectorilor de specialitate (14), cursurile organizate în acest sens de CCD-uri, simpoziunile organizate și, de anul trecut, și o sesiune de referate și comunicări a cadrelor didactice aparținând acestei discipline. Categorie, acestor întâlniri, care au avut nu numai un rol de consiliere, ci și de formare practică, trebuie să le adăugăm materialele-suport elaborate fie de CNC, fie de SNEE, aprobarea de cursuri opționale la nivelul județelor sau al Comisiei Naționale, dintre ultimele amintindu-l pe cel de *Istorie a integrării*, pentru care există și manual editat de Editura Carminis. Aceștia li se adaugă și un bogat material ilustrativ și auxiliar (atlase, planșe, filme didactice și mai puțin hărți), lecții pe calculator în cadrul programului AEL, menite a sprijini profesorii în demersul didactic, iar pe elevi în înțelegerea istoriei. Acestor aspecte interne legate de formare li se adaugă și participarea profesorilor români la seminariile inițiate de Consiliul Europei sau EUROCLIO, în cadrul unor programe interesante, precum și organizarea în România a unor seminarii internaționale legate de *Aspecte ale istoriei Mării Negre în țările riverane* (1999), *Predarea istoriei comunismului în țările foste comuniste* (2001), seminarul legat de *Manualele alternative de istorie* (2002) și, mai recent, în 2003, de *Predarea Holocaustului*. Organizarea, pentru elevi, în afara olimpiadei de istorie, și a unor concursuri sau sesiuni de referate, iar mai nou, din 2003, a unui interesant concurs transdisciplinar numit *Istorie și societate în dimensiune virtuală*, precum și continuarea seminarului privind integrarea țării în U.E, fac din istorie una dintre cele mai active discipline sub aspectul formării elevilor în spirit competitiv. Și sub aspectul evaluării în istorie, transformările au fost reale și, poate mai mult decât în alte domenii, transparente și evidente. Schimbarea statutului disciplinei la

examele naționale din obligatorie în opțională, care și astăzi suscită printre profesorii discuții și regrete, a fost urmată de crearea serviciului de resort. Organizând numeroase seminarii de formare, elaborând ghiduri generale de evaluare, dar și pe discipline, oferind la începutul fiecărui an programele examenelor și structura subiectelor, mai nou contribuind și la elaborarea subiectelor la olimpiade, precum și la examenele pentru ocuparea posturilor didactice în învățământ, SNEE are încă numeroase sarcini de realizat, cele mai importante și presante pentru perioada care vine fiind realizarea standardelor naționale și transformarea structurii examenelor naționale, accentul căzând de pe modelul informativ pe cel formativ. Un lucru esențial, care a rămas deocamdată doar la stadiul de deziderat, este elaborarea scolară, a inspectorului de specialitate din MECT, care în viitorul foarte apropiat se va reorganiza și se va aplica după o nouă metodologie.

În ceea ce privește perspectivele studierii istoriei, unele sunt încă la nivelul discuțiilor specialiștilor, al proiectelor inițiate de diferite grupuri de lucru și al deciziilor educaționale de la nivelul conducerii ministerului. Adoptarea noului plan de învățământ pentru liceu și SAM, în perspectiva învățământului de 10 ani, este o certitudine. Dar mai concrete sunt dorințele profesorilor de istorie. Astfel, în ceea ce privește Planul de învățământ, atât în cadrul discuțiilor purtate cu ocazia consfătuirilor de început de an, cât și în urma celor purtate în cadrul inspecțiilor tematice, s-a impus propunerea creșterii numărului de ore în trunchiul comun atât la gimnaziu, cât și la liceu (curriculum-nucleu) la 2 ore. Acestea sunt necesare pentru o mai bună înțelegere a programelor și a manifestării rolului istoriei ca disciplină umanistă de bază în învățământul românesc. În perspectiva modificării structurii sistemului de învățământ și implicit și a Planului-cadru prin trecerea clasei a X-a drept ultima clasă a învățământului general obligatoriu, s-au propus, inclusiv la nivelul Comisiei Naționale, diferite modele de predare-învățare a disciplinei istorie, aflate încă în stadiul de proiect. În ceea ce privește programele, în schimbarea acestora sau în conceperea unor noi programe trebuie avute în vedere modificările intervenite atât în legislație (în speță Planul-cadru), cât și în optimizarea procesului de învățământ și a calității educației. În sensul modificării sau concepării de noi programe de istorie trebuie avute în vedere:

- centrarea lor în continuare pe obiective sau pe competențe care susțin performanțe reale și dezvoltarea personală și profesională;
- realizarea unor programe care să permită un sistem de control al calității în învățământ, prin evaluare formativă și examene centrate pe performanțe, și nu pe reproducerea de cunoștințe;
- ideea centrală a programelor, care este aceea că ele trebuie realizate (selecția conținuturilor) punându-se accentul pe rezultatele pe termen lung, și nu neapărat pe rezultate utilizabile în prezent (învățarea pentru note sau examene).

De asemenea, în cadrul discuțiilor a reieșit – ca un element novator – că în elaborarea tematicii programelor de istorie trebuie să se aibă în vedere unități de conținut care să fie ușor proiectabile.

Prin urmare, noile programe trebuie să fie alcătuite din unități de conținut care, în funcție de obiective sau competențe, să poată fi adăugate,

adaptate, omise sau înlocuite. În privința conținutului lor s-a propus ca, în funcție de finalitățile urmărite, la gimnaziu programele de istorie universală să aibă în vedere aspecte esențiale ale civilizației europene, dar și influențele extraeuropene care au determinat schimbări majore în istoria universală. Problematizarea lor permite însușirea mai facilă a noțiunilor și a termenilor istorici, dar și a faptelor importante ale istoriei studiate. Accentuarea învățării formative deschide în perspectivă o evaluare pe standarde de performanță legate de principiul "ce știu să fac", și nu "cât trebuie să știu". De aceea, în locul modulelor actuale, care au o structură tematică și o abordare generală, s-ar realiza:

1. Module care să cuprindă linii directoare generale ale istoriei, care să fie studiate sub aspect tematic și cronologic, dar care să permită ca numeroase epoci și fenomene să fie studiate amănunțit. S-ar realiza astfel o apropiere între istoria prezentată analitic și cea problematizată. Conținuturile cuprinse în același modul ar fi informații atât de istorie universală, cât și de istorie românească, ultimele putând, când este cazul, să fie prezentate mai amănunțit. În acest fel, elevul ar avea o viziune mai completă și mai complexă a evoluției istorice naționale și universale. Ele ar putea fi structurate pe ani de studiu, fie cronologic, fie tematic. Realizarea unei asemenea programe ar presupune o atenție deosebită în selecția faptelor istorice, a accesibilității lor, a prezentării lor, care să permită un învățământ axat pe formativ. O altă variantă ar presupune module diferite de istorie românească și universală în același an, care să se realizeze fie alternativ, fie simultan.

2. A doua propunere vizează studierea în cele trei clase de liceu a unor probleme esențiale ale istoriei omenirii (de exemplu Statul, Instituții, Conflagrații etc.), în care să fie prezentat fenomenul general, particularizat la exemple din istoria universală și respectiv a țării noastre.

3. În sfârșit, cea de-a treia propunere reiterează studierea istoriei universale problematizată pe parcursul a doi ani, iar în anul terminal studierea unui curs de istorie națională, accentul fiind pus pe patru mari probleme: origine, continuitate, lupta pentru emancipare și unitate. Toate aceste programe ar trebui realizate de o echipă care să cuprindă: profesori de istorie, specialiști în didactica disciplinei, formatori, cadre universitare care să își dea girul asupra acurității științifice, psihologi. Înainte de a fi supuse dezbaterii publice, cadrele didactice interviuate au cerut ca în mod obligatoriu asupra acestor propuneri să fie purtate discuții cu profesorii care predau disciplina la licee cu diverse profile, precum și cu elevi aleși aleatoriu din clase diferite. În privința manualelor, discuțiile purtate s-au concentrat pe avizarea acestora, impunându-se următoarele măsuri:

- introducerea unor cursuri de formare pentru autorii de manuale, în condițiile în care până acum astfel de cursuri nu s-au realizat;
- reglementări eficiente și criterii-standard privitoare la aprecierea manualelor alternative;
- reconsiderarea rolului CNEDM-ului (regulament, structură, selecția evaluatorilor și plata lor etc.);
- concurs de autori, și nu de edituri.

În ceea ce privește manualul de istorie, s-au propus următoarele aspecte calitative:

- tratarea conținuturilor propuse de programă să fie făcută în spirit critic, trebuind ca un fenomen să fie prezentat atât sub aspectele

sale pozitive, cât și sub cele mai puțin fericite. Faptele prezentate vor fi făcute în maniera pe care știința istorică le-a certificat în studii de specialitate. Cele interpretabile trebuie lăsate să fie lămurite de către istorie, dar profesorul poate prezenta în clasă diferitele ipoteze care s-au formulat în jurul unui eveniment de acest fel;

- alegerea conținuturilor și a imagisticii nu trebuie să favorizeze clișeele, prejudecățile sau rasismul;
- imaginile nu trebuie alese pentru a face manualul mai atractiv, ci pentru a suscita discuții pentru a ilustra și completa textul și pentru a ajuta la evaluare;
- manualele de istorie națională trebuie să cuprindă, în urma modificării programei în acest sens, și aspecte ale istoriei minorităților naționale;
- în manualele de istorie trebuie realizat un echilibru drept între narațiuni și analiză, între exerciții și documente, care să permită studiul individual și învățarea formativă. Să nu uităm că manualul este al elevului, iar la clasă facem pedagogie istorică, și nu știință academică;
- limbajul trebuie să fie adecvat vârstei și nivelului elevilor; nu trebuie ca manualul să cuprindă expresii xenofobe și rasiste, demagogice, gregarismul și limba de lemn; limba folosită să fie corectă, iar stilul curat și simplu;
- în sfârșit, manualul trebuie să trezească curiozitatea și interesul, să îl determine pe elev la reflexie și la aprecierea critică a faptelor și a evenimentelor istorice.

Asupra evaluării, aspectul în care s-a făcut mult, sub aspect calitativ, la disciplina istorie, discuțiile s-au concentrat asupra faptului că aceasta trebuie realizată plecând de la obiective de evaluare, care să aibă la bază standarde de performanță naționale. În ceea ce privește evaluările naționale (capacitate și bacalaureat), o cerere unanimă precizată de profesorii de istorie a constituit-o reintroducerea statutului de disciplină obligatorie pentru istorie, la ambele examene naționale. S-a justificat această cerere prin aceea că în acest mod istoria și-ar justifica, într-o manieră tranșantă, rolul ei de principală disciplină de cultură generală în cadrul obiectelor de învățământ umaniste. Ca un adăgiu în evaluarea disciplinei, a revenit propunerea că în evaluare ar trebui folosite, alături de formele tradiționale, și cele alternative, care se pretează mai bine la istorie, cum ar fi investigația și proiectul. De asemenea, s-a propus pregătirea elevilor pentru evaluarea orală în conformitate cu cele cinci cerințe ale acestui tip de evaluare sau introducerea și altor noi metode.

Ultima supusă discuțiilor a fost formarea profesorilor de istorie. În cadrul discuțiilor a reieșit că, ținând cont de formarea inițială deficitară, în unele cazuri, a viitoarelor cadre didactice, pregătirea viitorilor profesori ar trebui să se axeze prioritar pe proiectare și evaluare, ca elemente fundamentale ale procesului didactic. Tot în cadrul discuțiilor a reieșit dorința profesorilor de a avea mai multe materiale didactice auxiliare (în special hărți), precum și deschiderea acestora, mai ales a celor tineri, pentru folosirea calculatorului, mai mult decât acum, în lecțiile de istorie. ■

Metodologia de organizare și desfășurare a sesiunilor de referate și comunicări științifice ale cadrelor didactice, la disciplina istorie

1. Sesiunile de referate și comunicări științifice ale profesorilor, la disciplina istorie, reprezintă o nouă modalitate de formare continuă, obiectivele fiind educarea capacității de comunicare și dialog, dezvoltarea gândirii critice, cultivarea expresivității și dezvoltarea spiritului de competiție și fair-play.

2. O formă de manifestare a profesorilor în cadrul acestor activități o constituie realizarea de referate sau comunicări științifice elaborate pe o temă propusă de organizatori, pe baza unei informări bibliografice.

3. La realizarea unei comunicări științifice la etapa națională, pot participa unul, doi profesori, din fiecare județ. Tema acestor comunicări este aleasă de profesori din cele propuse de organizatori, la una din cele două secțiuni: istorie românească/ istorie universală și didactica disciplinei.

4. Comunicările, care vor îmbrăca rigorile unei lucrări științifice (apar critic și bibliografie), vor putea fi însoțite de imagini (video, diapozitive etc.), planșe, fond audio și orice alt suport care poate contribui la susținerea acestor comunicări.

5. Sesiunea de referate /comunicări științifice se desfășoară în două etape:

- etapa județeană/ municipiul București se desfășoară într-o sâmbătă în perioada 1 aprilie-1 mai 2004, etapă în care participarea este deschisă oricărui profesor de istorie din învățământul preuniversitar. La sfârșitul acestei etape vor fi selecționate două dintre cele mai bune lucrări (una pentru istorie românească/istorie universală, alta pentru didactica disciplinei), care vor participa la faza superioară – faza națională.
- etapa națională se va desfășura în luna iunie sau iulie. Ediția din acest an școlar (2003-2004) va avea loc în perioada 9-12 VI 2004, la Ploiești, județul Prahova.
- Temele propuse în acest an sunt:
  - istorie românească: "Viața cotidiană în Principate /România secolele XVIII-XX" și "Aspecte de istorie locale";
  - istorie universală: "Război și pace în istorie" și "Femeia și rolul ei în istorie".
  - didactica disciplinei "Metode active folosite la orele de istorie. Între teorie și practică" și "Istoria și calculatorul. Organizarea demersului didactic cu ajutorul calculatorului la disciplina istorie".

6. De organizarea și desfășurarea sesiunilor de comunicări științifice la nivel județean răspunde inspectoratul școlar județean, prin inspectorul de specialitate, sprijinit de inspectorul școlar general, iar la nivel național organizarea și desfășurarea sunt în competența inspectorului de specialitate din cadrul Direcției Generale pentru Învățământul Preuniversitar, a Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului. Pentru asigurarea acrității științifice și pentru evaluarea cât mai precisă a acestor comunicări, inspectorii de specialitate din județe și inspectorul de specialitate din DGIP pot colabora cu instituții de învățământ superior,

dar și cu servicii aflate în subordinea MECT (exemplu SNEE).

7. Evaluarea acestor comunicări va fi realizată la nivel județean de către comisii aprobate de către inspectoratul școlar județean (al municipiului București). Ele cuprind:

- președinte – inspectorul școlar general președinte executiv – inspectorul de specialitate din județul respectiv (municipiul București) secretar – un profesor metodist membrii – profesori de specialitate (metodiști) cu rezultate deosebite în activitatea profesională (de la 2 la 4, în funcție de numărul lucrărilor supuse evaluării).
- la nivel național, comisia de evaluare va avea următoarea componență:
  - președinte – un cadru didactic din învățământul universitar președinte executiv – inspectorul de specialitate din MEC secretar – un inspector de specialitate sau un profesor cu experiență pentru astfel de activități membrii – profesori cu rezultate deosebite, inspectorii de specialitate din județe (numărul lor variind, în funcție de numărul de participanți, de la 6 la 12). Atât în comisia județeană, cât și în cea națională nu pot participa acele cadre didactice care au lucrări în concurs.

8. Atât la etapa județeană, cât și la etapa națională, desfășurarea sesiunii se poate face în cel mult două comisii pentru fiecare secțiune, în funcție de teme (1-2 pentru istorie românească /istorie universală, 1-2 pentru didactica disciplinei, deci minimum 2, maximum 4). Ca urmare, la etapa națională vor participa 84 de candidați, împărțiți în cele două secțiuni precizate și în 2 sau 4 comisii de evaluare. Durata efectivă a concursului poate fi de o zi, o zi și jumătate, cel mult două. În cadrul sesiunii, fiecare participant prezintă tema timp de 10-15 minute, după care are la dispoziție cel mult 5-10 minute pentru susținerea, sub formă de dezbateri, a anumitor aspecte ale temei alese.

9. Până la data de 30 mai a anului școlar respectiv sunt înaintate MEC sinteza desfășurării

sesiunilor de comunicări științifice la nivel județean și lista elevilor calificați pentru faza națională, care va cuprinde: numele și prenumele elevului, liceul, clasa, profilul, specializarea, localitatea, județul, titlul comunicării și numele profesorilor care i-au pregătit.

10. Selectarea de către juriu și ierarhizarea celor mai bune comunicări vor ține cont atât de modul de redactare a lucrării, cât și de modul de susținere (orală). Aprecierea se va realiza pe baza unei grile de evaluare care va avea ca indicatori:

- rigoarea științifică a conținutului;
- modul de redactare (originalitate în alegerea temei, structurarea logică a conținuturilor, interpretarea fenomenelor și evenimentelor istorice, aparat critic și bibliografie minimală);
- expunerea și argumentarea (limbaj de specialitate, capacitate de sinteză, de analiză și analogie istorică, abilitate în citirea, interpretarea și integrarea documentelor istorice, argumentare, structura logică a prezentării și capacitatea de a susține o dezbatere etc.);
- consistența suportului de susținere a comunicării (care nu este obligatoriu);
- metodele de cercetare folosite și abilitățile formate;
- creativitatea;
- limita de timp în prezentare.

11. Aprecierea comunicărilor va fi făcută cu puncte de la 0 la 100. Se vor acorda premii și mențiuni, pentru fiecare secțiune, numărul lor rămânând la latitudinea organizatorilor. În prețierea comunicărilor respective, se va ține cont în evaluare de criteriile de mai sus.

12. Cheltuielile ocazionate de acest concurs vor fi făcute în conformitate cu prevederile legale (ale MEC și din sponsorizări).

13. La acest concurs nu există contestații.

14. Lucrările premiate vor fi păstrate timp de un an în arhiva școlii sau a inspectoratului care a organizat etapa finală a concursului, dacă există acordul autorului/autorilor. Se va încerca publicarea sub formă de rezumat a lucrărilor prezentate în concurs.

LILIANA PREOTEASA,
director general

DORU DUMITRESCU,
inspector de specialitate

Calendarul concursurilor școlare pe teme de istorie în anul școlar 2003-2004

Olimpiada de istorie

- etapa pe școală – luna decembrie 2003 (stabilirea datei la nivelul inspectoratului școlar și al unităților școlare);
- etapa locală – luna ianuarie 2004 (stabilirea datei la nivelul inspectoratului școlar);
- etapa județeană/municipiul București – 28 februarie 2004;
- etapa națională – Suceava, 13-17 aprilie 2004.

Etapa de referate și comunicări științifice ale cadrelor didactice

- etapa județeană/municipiul București – lunile aprilie-mai 2004;
- etapa națională – 9-12 iunie 2004.

Etapa de referate și comunicări științifice

- etapa județeană/municipiul București – lunile aprilie-mai 2004;
- etapa națională – 9-12 iulie 2004

Concursul interdisciplinar

"Cultură și civilizație românească"

- etapa județeană/municipiul București – luna martie 2004;
- etapa națională – 24-28 mai 2004.

Concursul "Istorie și societate în dimensiune virtuală"

- etapa județeană/municipiul București – lunile ianuarie-februarie 2004;
- etapa națională – 28 aprilie-1 mai 2004, Iași

Metodologia de organizare și desfășurare a sesiunilor de referate și comunicări științifice ale elevilor din învățământul liceal la disciplina istorie

1. Sesiunile de referate și comunicări științifice ale elevilor din învățământul liceal, la disciplina istorie, reprezintă o nouă modalitate de examinare a competențelor, a capacităților și abilităților elevilor de a realiza forme complementare de evaluare, obiectivele fiind educarea capacității de comunicare și dialog, dezvoltarea gândirii critice, cultivarea expresivității și dezvoltarea spiritului de competiție și fair-play.

2. O formă de manifestare a elevilor în cadrul acestor activități extrașcolare o constituie realizarea de referate elaborate pe o temă propusă de organizatori, pe baza unei informări bibliografice, materiale care pot fi apreciate drept investigații științifice și care pot fi considerate, ca atare, comunicări științifice.

3. Realizarea atât a proiectului comunicării, a bibliografiei, cât și a investigației științifice se realizează sub îndrumarea profesorului de specialitate (istorie).

4. La realizarea unei comunicări științifice la etapa națională, pot participa unul, doi elevi, fiind însă consemnat în prezentarea lucrării aportul fiecăruia dintre propunătorii. Susținerea va fi făcută de un singur elev, care va fi prezent la susținerea proiectului. Tema acestor comunicări este aleasă de elev (elevi) din cele propuse de organizatori, prin consultarea cu profesorii coordonatori, la una din cele două secțiuni: istorie românească sau istorie universală. Comunicările, care vor îmbrăca rigorile unei lucrări științifice (aparatură critică și bibliografie), vor putea fi însoțite de imagini (video, diapozitive etc.), planșe, fond audio și orice alt suport care poate contribui la susținerea acestor comunicări.

5. Sesiunea de referate /comunicări științifice se desfășoară în două etape:

- etapa județeană/ municipiul București se desfășoară într-o sâmbătă în perioada 1 aprilie-1 mai 2004, etapă în care participarea este deschisă oricărui elev de liceu (clasele IX-XIII). La sfârșitul acestei etape vor fi selecționate două dintre cele mai bune lucrări (una pentru istorie românească, iar alta pentru istorie universală), care vor participa la faza superioară – faza națională.
- etapa națională se va desfășura în vacanța de vară (luna iulie, după examenul de bacalaureat). Ediția din acest an școlar (2003-2004) va avea loc în perioada 9-12 iulie 2004, la Bistrița, județul Bistrița-Năsăud.
- temele propuse în acest an sunt:
  - istorie românească: "Momente politice ale evului mediu românesc" și "Aspecte ale istoriei locale";
  - istorie universală: "Modernism și conservatorism în istoria modernă" și "Istoria romană, între mit și realitate".

6. De organizarea și desfășurarea sesiunilor de comunicări științifice la nivel județean răspunde inspectoratul școlar județean, prin inspectorul de specialitate, sprijinit de inspectorul școlar general, iar la nivel național organizarea și desfășurarea sunt în competența inspectorului de specialitate din cadrul Direcției Generale pentru Învățământul Preuniversitar, a Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului. Pentru asigurarea acrității științifice și pentru evaluarea cât mai precisă a acestor comunicări, inspectorii de specialitate din județe și inspectorul de specialitate din DGIP pot colabora cu instituții de învățământ superior, dar și cu servicii aflate în sudordinea MEC (de exemplu, SNEE).

7. Evaluarea acestor comunicări va fi realizată la nivel județean de către comisii aprobate de către inspectoratul școlar județean (al municipiului București). Ele cuprind:

- președinte – inspectorul școlar general
președinte executiv – inspectorul de specialitate din județul respectiv (municipiul București)
secretar – un profesor metodist
membri – profesori de specialitate (metodiști) cu rezultate deosebite în activitatea profesională (de la 2 la 4, în funcție de numărul lucrărilor supuse evaluării).
- la nivel național, comisia de evaluare va avea următoarea componență:
președinte – un cadru didactic din învățământul universitar
președinte executiv – inspectorul de specialitate din MEC
secretar – un inspector de specialitate sau un profesor cu experiență pentru astfel de activități
membri – profesori cu rezultate deosebite, inspectori de specialitate din județe (numărul lor variind, în funcție de numărul de participanți, de la 8 la 12). Atât în comisia județeană, cât și în cea națională nu pot participa acele cadre didactice care au rude sau elevi în concurs.

8. Atât la etapa județeană, cât și la etapa națională, desfășurarea sesiunii se poate face în câte una-două comisii pentru fiecare secțiune, în funcție de teme (1-2 pentru istorie românească și 1-2 pentru istorie universală – deci minimum 2, maximum 4 comisii). Ca urmare, la etapa națională vor participa 84 de candidați împărțiți în cele două secțiuni precizate și în 2-4 comisii de evaluare. Durata efectivă a concursului poate fi de o zi, o zi și jumătate, cel mult două. În cadrul sesiunii, fiecare participant prezintă tema timp de 10-15 minute, după care are la dispoziție 5-10 minute pentru susținerea sub formă de dezbateră a anumitor aspecte ale temei alese.

9. Până la data de 25 mai a anului școlar respectiv sunt înaintate MECT sinteza desfășurării sesiunilor de comunicări științifice la nivel județean și lista elevilor calificați pentru faza națională, care va cuprinde: numele și prenumele elevului, liceul, clasa, profilul, specializarea, localitatea, județul, titlul comunicării și numele profesorilor care i-au pregătit.

10. Selectarea de către juriu și ierarhizarea celor mai bune comunicări vor ține cont atât de modul de redactare a lucrării, cât și de modul de susținere (orală). Aprecierile se va realiza pe baza unei grile de evaluare care va avea ca indicatori:

- rigorizarea științifică a conținutului;
- modul de redactare (originalitatea în alegerea temei, structurarea logică a conținuturilor, interpretarea fenomenelor și evenimentelor istorice, aparat critic și bibliografie minimală);
- expunerea și argumentarea (limbaj de specialitate, capacitate de sinteză, de analiză și analogie istorică, abilitate în citirea, interpretarea și integrarea documentelor istorice, argumentare, expresivitatea prezentării și capacitatea de a susține o dezbateră etc.);
- consistența suportului de susținere a comunicării;
- metodele de cercetare folosite și abilitățile formate;
- creativitatea;
- limită de timp în prezentare.

11. Aprecierile comunicărilor va fi făcută cu puncte de la 0 la 100. Se vor acorda premii și mențiuni pentru fiecare secțiune, în conformitate cu Regulamentul de organizare și desfășurare a concursurilor școlare, art. 47, evidențindu-se un aspect sau altul al comunicării respective, în acord cu criteriile de mai sus.

12. Cheltuielile ocazionate de acest concurs vor fi făcute în conformitate cu prevederile legale (ale MEC și din sponsorizări).

13. La acest concurs nu se admit contestații.

14. Lucrările premiate vor fi păstrate timp de un an în arhiva școlii sau a inspectoratului care a organizat etapa finală a concursului, dacă există acordul autorului/autorilor.

15. Se va încerca publicarea sub formă de rezumat a lucrărilor prezentate în concurs.

LILIANA PREOTEASA,
director general

DORU DUMITRESCU,
inspector de specialitate

Proiectul *Dimensiunea europeană a predării istoriei (2003-2005)*

Consiliul Europei a inițiat, prin intermediul Departamentului privind Educația în Domeniul Istoriei, un nou proiect destinat sprijinirii studierii istoriei în statele europene. Advisorul său este dr. Robert Stradling (Marea Britanie). Din partea României participă: dr. Carol Căpiță (membru în grupul de lucru) și Mihai Manea (coordonator de țară). Proiectul vizează îmbunătățirea predării și studierii istoriei din toate statele Europei. Grupul de lucru, cel al experților și coordonatorilor de țară, ca și cel al specialiștilor în domeniul tehnologiei, a discutat și a decis ca proiectul să facă referire la momentele cele mai semnificative din istoria Europei moderne, și anume: 1848, 1913, 1945,

1989-1990. Proiectul urmează să reflecte, prin produsele sale finale, deopotrivă o perspectivă europeană, națională, locală, regională asupra istoriei continentului nostru. Proiectul se va finaliza prin publicarea unor lucrări: un CD-ROM (se dorește să folosească direct elevilor în clasă și să fie un produs interactiv, de ex. activități, întrebări pentru elevi și profesori), un ghid al profesorului de istorie, o lucrare ce va reuni toate prezentările specialiștilor din perioada derulării proiectului. Se prevede ca proiectul să se bazeze și pe inițiative locale, provenite din statele Europei. De asemenea, s-a prevăzut organizarea unor reuniuni internaționale, cu participarea unor istorici consacrați. Astfel, între 1 și 3 mai

2003, la Institutul Georg Eckart din Braunschweig, s-a desfășurat conferința cu privire la anul 1848. În octombrie 2003 a avut loc conferința cu privire la anul 1945, la Ialta, în Ucraina. Etapele proiectului sunt:

- decembrie 2002 – mai 2003 – perioada-pilot
- mai 2003 – mai 2004 – perioada de strângere a materialelor pentru lucrările finale ale proiectului
- mai – octombrie 2004 – publicarea lucrărilor finale ale proiectului
- 2005 – concluzii; diseminarea informației.

MIHAI MANEA ■

Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. 15 (2001) privind predarea istoriei în Europa în secolul 21

Adoptată de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 31 octombrie 2001, cu prilejul celei de-a 771 reuniuni a adjunctilor de miniștri.

Comitetul de Miniștri, în conformitate cu articolul 15, alineatul b al Statutului Consiliului Europei;

Având în vedere că scopul activității Consiliului Europei este de a realiza o mai strânsă colaborare între membrii săi;

Având în vedere Convenția culturală europeană, semnată la Paris la 19 decembrie 1954, care cheamă statele semnatare să încurajeze studiul istoriei și al civilizației altor popoare și să susțină astfel de studii pe teritoriul altor state;

Având în vedere hotărârile reuniunilor de la Viena (1993) și Strasbourg (1997), în care șefii de state și guverne din Europa:

- și-au exprimat dorința de a transforma Consiliul Europei într-o instituție capabilă să poată face față cu succes provocărilor secolului 21;
- au susținut necesitatea realizării unei înțelegeri reciproce și a unei încrederi mai profunde între popoare, în special prin realizarea unui curriculum de istorie care să elimine prejudecățile și stereotipurile și să sublinieze rolul influenței reciproce pozitive între diferite țări, religii și idei în cadrul dezvoltării istorice a Europei;
- au insistat asupra dimensiunilor transformărilor din domeniul educației și culturii, ale marilor provocări din Europa de mâine;

Susținând că falsificarea ideologică și manipolarea istoriei sunt incompatibile cu principiile fundamentale ale activității Consiliului Europei, așa cum sunt prevăzute în Statutul acestei organizații;

Având în vedere recomandările Adunării Parlamentare cu privire la dimensiunea europeană a educației (Recomandarea 1111/1989) și cea privind istoria și învățarea istoriei în Europa (Recomandarea 1283/1996);

Având în vedere Rezoluția nr. 1, adoptată la Sesiunea a 19-a a Conferinței Miniștrilor Educației din Europa cu privire la curentele și marile probleme contemporane ale educației în Europa (Kristiansand, Norvegia, 1997) și concluziile și hotărârile celei de a 20-a Sesiuni a Conferinței Miniștrilor Educației din Europa cu privire la Proiectul "Predarea și învățarea istoriei Europei în secolul 20" (Cracovia, Polonia, 2000);

Având în vedere declarația adoptată de către Conferința Miniștrilor Educației din Sud-Estul Europei (Strasbourg, 1999), în care se recomandă organizarea de activități cu caracter practic care pot avea loc în cadrul programelor în care Consiliul Europei are o experiență de lungă durată și recunoscută pe plan internațional, inclusiv predarea istoriei;

Având în vedere declarația adoptată de către Conferința Regională a Miniștrilor Educației din țările din zona Caucazului (Tbilisi, Georgia, 2000);

Având în vedere Recomandarea nr. R (98) 5 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind educația în ceea ce privește păstrarea moștenirii istorice, prin care Miniștrii insistă asupra activităților cu caracter educațional în domeniul menținerii patrimoniului istoric și care dau sens unei mai bune cunoașteri în viitor a trecutului;

Având în vedere Rezoluția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. (98) 4 cu privire la Proiectul itinerarelor culturale;

Având în vedere Recomandarea nr. R (2000) 1 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre cu privire la întărirea cooperării transfrontaliere între comunitățile sau autoritățile locale în plan cultural și în care Miniștrii afirmă că activitățile cu caracter transfrontalier pot ajuta pe tineri să dobândească o viziune care să depășească frontierele și să înțeleagă diversitatea tradițiilor culturale și istorice ale popoarelor;

Luând în considerare rezoluțiile adoptate la a 5-a Conferință a Miniștrilor Culturii din Europa

(Portoroz, Slovenia, 2001) în care Miniștrii reafirmă faptul că studiul istoriei trebuie să aibă la bază cunoașterea și explicarea patrimoniului cultural și că aceasta ar trebui să pună în lumină originea diversă a naturii moștenirii culturale;

Având în vedere Recomandarea nr. R (2000) 13 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre cu privire la o politică europeană în ceea ce privește accesul la arhive, în care Miniștrii, luând în discuție interesul crescând al publicului larg pentru istorie și faptul că o mai bună înțelegere a istoriei recente a Europei poate contribui la prevenirea conflictelor, cheamă la adoptarea unei politici europene a accesului la arhive, bazată pe principii compatibile cu valorile democratice;

Având în vedere Recomandarea nr. R (2000) 13 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre cu privire la o politică față de "apologia urii", în care cea din urmă este definită drept totalitatea formelor de manifestare care contribuie sau răspândesc, incită, promovează ura rasială, xenofobia sau antisemitismul și în care este precizat faptul că impactul unui astfel de discurs este și mai dăunător atunci când este diseminat prin intermediul presei;

Având în vedere activitatea Consiliului Europei în ceea ce privește predarea istoriei, care are la bază ideea de reconciliere și influențele reciproce pozitive între popoare, ca de exemplu cele din perioada postbelică, și care are drept obiectiv principal înlăturarea din manualele de istorie a stereotipurilor și a prejudecăților și activitatea din cadrul Proiectului "Istoria în Noua Europă" și Programul "Studiul istoriei și Noua inițiativă a Secretarului General [al Consiliului Europei – n.tr.]" care oferă sprijin republicilor din fosta URSS în ceea ce privește îmbunătățirea metodologiei de predare a istoriei, producerea de manuale și, în consecință, pregătirea profesorilor;

→

Luând în considerare rezultatele Proiectului privind "Predarea și învățarea istoriei Europei în secolul 20" și toate materialele didactice prezentate cu prilejul Conferinței finale "Secolul 20: Priviri încrucișate", care s-a desfășurat, în mod simbolic, la Muzeul de Istorie al Republicii Federale Germania (Haus der Geschichte, Bonn, Germania, 2001);

Având în vedere că Proiectul "Predarea și învățarea istoriei Europei în secolul 20" a determinat, între altele:

- un progres remarcabil în ceea ce privește elaborarea unei concepții pluraliste și tolerante asupra istoriei, în special, prin stimularea cercetării individuale și a capacităților de analiză istorică;
- inovații în domeniul educației prin utilizarea deopotrivă a noilor tehnologii ale informației și a unor noi materiale didactice auxiliare;
- identificarea de noi modalități de abordare deschisă a problemelor fundamentale ale istoriei secolului 20,

Recomandă ca guvernele Statelor Membre, respectând prevederile constituționale, situațiile la nivel național sau local și sistemele de educație din fiecare țară:

- să urmeze principiile expuse în Anexa la această Recomandare, avându-se în vedere reformele în curs sau viitoare în ceea ce privește atât predarea istoriei, cât și pregătirea profesorilor de istorie;
- să asigure, pe baza prevederilor cu caracter național, regional sau local, condițiile necesare pentru ca publicul iubitor de istorie sau instituțiile interesate din fiecare țară să fie informați în legătură cu principiile expuse în Recomandarea de față, cu trimitere la documentele menționate aici și, în special, la materialele didactice auxiliare elaborate în cadrul Proiectului "Predarea și învățarea istoriei europene în secolul 20";
- să continue activitățile privind predarea istoriei pe baza unor planuri de măsuri ce urmează să fie adoptate, în vederea întăririi climatului de încredere și de toleranță din interiorul și în relațiile dintre state pentru a face față provocărilor secolului 21;
- să adopte o viziune integrată a istoriei, utilizând celelalte proiecte ale Consiliului Europei și, în special, pe cel privind "Educația pentru o cetățenie democratică" și pe cele cu privire la protecția patrimoniului istoric;

Roagă pe Secretarul General al Consiliului Europei să aducă această Recomandare în atenția acelor state care sunt părți semnatare ale Convenției culturale europene, dar nu sunt membri ai Consiliului Europei.

Anexă la Recomandarea nr. 15 (2001)

1. Scopurile predării istoriei în secolul 21

Predarea istoriei într-o Europă democratică ar trebui:

- să ocupe un loc central în educația unor cetățeni responsabili și implicați activ în viața politică și în cultivarea respectului pentru diferențele între popoare, fiind bazată pe afirmarea identității naționale și a principiilor toleranței;

- să fie un factor decisiv în reconcilierea, cunoașterea, înțelegerea și respectul reciproc între popoare;
- să joace un rol vital în promovarea valorilor fundamentale, precum: toleranța, înțelegerea reciprocă, drepturile omului și democrația;
- să fie o componentă fundamentală a construcției europene liber consimțite, pe baza moștenirii istorice și culturale comune, îmbogățită prin diversitate și care conține uneori chiar și aspecte conflictuale și dramatice;
- să fie o parte a politicii educaționale, care joacă un rol important în progresul tinerei generații, cu trimitere directă la participarea sa activă la construcția Europei, ca și la evoluția pașnică a societății umane într-o perspectivă globală, în spiritul înțelegerii și al respectului reciproc;
- să facă posibilă la elevi dezvoltarea capacității intelectuale de a analiza și a interpreta informația istorică în mod critic și responsabil, pe calea dialogului, prin aflarea dovezilor istorice și prin dezbateră deschisă, care să aibă la bază perspectivele multiple asupra istoriei, cu precădere în ceea ce privește aspectele controversate și sensibile;
- să permită cetățenilor Europei să își formeze și să își afirme propria identitate individuală și colectivă prin cunoașterea moștenirii istorice comune, în aspectele sale locale, regionale, naționale, europene și globale;
- să fie un instrument pentru prevenirea crimelor împotriva umanității.

2. Manipularea istoriei

Predarea istoriei nu trebuie să fie un instrument de manipulare în scop ideologic, de propagandă sau să fie utilizată pentru promovarea ideilor intoleranței, a celor ultranaționaliste, xenofobe sau a antisemitismului.

- Cercetarea istoriei și istoria ca obiect de învățământ nu pot fi compatibile în nici un fel cu valorile fundamentale și cu statutele Consiliului Europei dacă acestea încurajează manipularea istoriei, mai ales prin:
- falsificarea sau crearea de dovezi istorice, statistici contrafăcute, imagini falsificate etc.;
  - insistența asupra unui eveniment pentru a justifica sau ascunde un altul;
  - distorsionarea trecutului în scopuri de propagandă;
  - o viziune excesiv de naționalistă asupra trecutului, care poate crea deosebirea între "noi" și "ei";
  - folosirea excesivă a unor documente istorice;
  - negarea unor fapte istorice;
  - omiterea unor fapte istorice.

3. Dimensiunea europeană în predarea istoriei

Deoarece construcția Europei este deopotrivă expresia liber consimțită a locuitorilor săi înșiși și o realitate istorică, ar fi bine ca:

- să se continue cu prezentarea relațiilor istorice la nivel local, regional, național și european;
- să fie încurajată studierea acelor perioade și evenimente cu o dimensiune evident europeană, în special evenimentele istorice sau culturale și acele tendințe care contribuie la formarea conștiinței europene;
- să se utilizeze fiecare mijloc posibil, în special mijloacele de informare modernă, pen-

- tru a promova cooperarea și schimbul între școli pe teme privind istoria Europei;
- să se dezvolte interesul elevilor cu privire la istoria altor state europene;
- să se introducă sau să se dezvolte studii despre însuși procesul construcției europene.

Ar fi foarte potrivit să fie promovată dimensiunea europeană în predarea istoriei într-o Europă largită, democratică și pașnică prin:

- utilizarea, atât în ceea ce privește conținuturile, cât și metodologia de lucru, a rezultatelor activității din cadrul proiectului privind "Predarea și învățarea istoriei Europei în secolul 20", coordonat de către Consiliul de Cooperare Culturală;
- insistența asupra programelor Consiliului Europei în vederea dezvoltării conștiinței comunitare și asupra celor ce privesc moștenirea culturală europeană;
- diseminarea cât mai pe larg a materialelor didactice produse în cadrul proiectului "Predarea și învățarea istoriei Europei în secolul 20", prin utilizarea corespunzătoare a tehnologiilor informației și comunicării;
- sporirea asistenței pentru pregătirea noilor programe de istorie și a standardelor predării istoriei, inclusiv prin redactarea de manuale, în special în Federația Rusă, statele din Caucaz, Europa de Sud-Est și în regiunea Mării Negre;
- utilizarea Programului Consiliului Europei de formare continuă a personalului didactic în vederea sprijinirii profesorilor pentru a utiliza noile lor cunoștințe într-un context european, care să le permită să compare păreri și experiențe istorice.

4. Conținutul programelor de istorie

Cu toate că studiul istoriei ar trebui să evite strângerea de informații strict cu caracter enciclopedic, acesta trebuie să cuprindă, nici mai mult, nici mai puțin decât următoarele:

- cultivarea la elevi, atunci când programele de istorie sunt redactate, a sentimentului de cunoaștere a dimensiunii europene, care este însă deschisă către restul lumii;
- dezvoltarea capacităților critice ale elevilor, a abilității lor de a gândi pentru ei înșiși, de a manifesta obiectivitate și rezistență la manipulare;
- evenimentele și momentele care au marcat istoria Europei prin anumite perioade și fapte, studiate la nivel local, național, european, global;
- studiul fiecărei dimensiuni a istoriei europene, nu doar cea politică, ci și cea economică, socială și culturală;
- dezvoltarea curiozității și a spiritului de cercetare, în special prin utilizarea metodelor de investigație în ceea ce privește moștenirea istorică, o zonă care poate stimula influențele interculturale;
- eliminarea prejudecăților și stereotipurilor, prin punerea în evidență în cadrul programelor de istorie a influențelor reciproce între diferite țări, regiuni și școli de gândire într-o perioadă de dezvoltare istorică determinată;
- studiul critic al formelor de manipulare a istoriei, indiferent dacă aceasta pornește de la negarea faptelor istorice, falsificare, omisiune, ignoranță sau redefinirea scopurilor ideologice;
- studiul evenimentelor controversate și sensibile prin luarea în discuție a diferitelor

fapte, opinii și puncte de vedere, ca și a cercetării cu privire la adevărul istoric.

5. Metode de învățare

Utilizarea surselor

Faptele istorice pot fi prezentate folosindu-se cea mai mare varietate de tipuri de materiale didactice și acestea pot fi însușite printr-o abordare critică și analitică, în special prin intermediul:

- arhivelor, deschise publicului, în special în statele din centrul și sud-estul Europei, care acum asigură, ca niciodată în trecut, accesul la documentele istorice autentice;
- filmelor de ficțiune și documentare și a producțiilor din domeniul audiovizualului;
- materialelor obținute grație tehnologiei informației, care trebuie studiate în grup și individual, caz în care profesorul joacă un rol central;
- tuturor tipurilor de muzee care funcționează în Europa din secolul 20 și a locurilor cu valoare de simbol, care permit înțelegerea mai bună de către elevi a evenimentelor recente, în special din viața de toate zilele;
- istoriei orale, cu ajutorul căreia mărturia scrisă cu privire la evenimentele recente poate deveni istorie vie pentru tânăra generație și care poate oferi puncte de vedere și perspective ale acelor care au fost „uitați” din „izvoarele istorice”.

Cercetarea individuală

Elevii ar trebui să fie încurajați să procedeze la cercetări individuale, în funcție de nivelul lor de cunoaștere și de cadrul general al învățării, încurajându-se totodată, în acest fel, curiozitatea și inițiativa lor în ceea ce privește strângerea de informații și capacitatea lor de a identifica principalele evenimente istorice.

Cercetarea de grup

Ar trebui încurajate grupurile de elevi, clasele și școlile pentru a se angaja în proiecte de cercetare sau în folosirea metodelor active, pentru a crea astfel condițiile pentru dialog și pentru un schimb de idei deschis și tolerant.

Abordarea inter- și multidisciplinară

Studierea istoriei ar trebui să aibă întotdeauna la bază o abordare inter- și multidisciplinară punând în valoare legăturile cu alte obiecte de învățământ din cadrul curriculumului, ca de exemplu literatura, geografia, științele sociale, filosofia, arta și științele.

Abordarea dintr-o viziune internațională și transfrontalieră

Ar trebui încurajată, în funcție de împrejurări, realizarea unor proiecte internaționale și transfrontaliere, care să aibă la bază studiul unei teme comune, o viziune comparativă sau o sarcină de lucru comună în câteva școli din diferite țări, ceea ce ar avea avantajul că ar lua în considerare pe deplin posibilitățile deschise de utilizarea tehnologiei informației și de stabilirea schimburilor și legăturilor între școli.

6. Învățarea și aducerea-aminte

Neeludând realizările secolului 20, precum folosirea științei în scopuri pașnice, în vederea asigurării unor condiții mai bune de viață, și răspândirea democrației și a drepturilor omului, ar trebui întreprins tot ceea ce este necesar în sfera educației pentru a se preveni repetarea sau negarea unor evenimente înspăimântătoare ale acestui secol, precum Holocaustul, genocidurile și alte crime contra umanității, purificarea etnică

și masivele violări ale drepturilor omului și ale valorilor fundamentale, drepturi și valori pe care le susține Consiliul European. Aceasta ar trebui să includă:

- sprijinirea elevilor pentru a le dezvolta cunoașterea asupra unor evenimente – și a cauzelor lor – care au întunecat istoria Europei și a lumii;
- insistența cu privire la studiul ideologiilor care au dus la aceste evenimente și cum putem să facem să prevenim repetarea lor;
- conturarea, dezvoltarea și coordonarea Programului de formare continuă a personalului didactic în statele membre ale Consiliului de Cooperare Culturală;
- facilitarea accesului la informațiile care sunt deja la dispoziția publicului, în special prin intermediul noii tehnologii a informației și prin constituirea unei rețele moderne de mijloace de învățământ;
- aplicarea și monitorizarea deciziei Miniștrilor Educației, reuniți la Cracovia, în anul 2000, pentru a desemna o zi, care este aleasă în funcție de istoria fiecărei țări, pentru a se comemora Holocaustul și pentru prevenirea crimelor împotriva umanității;
- întărirea sprijinului specific al Consiliului European în domeniul educației în ceea ce privește Grupul pentru Cooperare Internațională și Cercetarea și Comemorarea Holocaustului.

7. Formarea inițială și continuă a personalului didactic

Formarea inițială și continuă a personalului didactic ar trebui:

- să permită și să încurajeze pe profesorii de istorie și pe cei care deja profesază să folosească metodele procesuale și reflexive de predare a istoriei;
- să îi pună la curent pe viitorii profesori de istorie și pe cei care deja profesază în legătură cu cele mai noi rezultate, instrumente și metode în domeniul istoriei, în special acolo unde se simte nevoia utilizării noilor tehnologii ale informației și comunicării;
- să îi facă pe profesori să devină conștienți de metodele didactice și care, ținând seama de informația factologică, sunt menite să permită elevilor să interpreteze și să analizeze faptele istorice și influența lor asupra prezentului, în diferite contexte, ca de pildă cel social, geografic, economic;
- să îi sprijine pe profesori să utilizeze tehnicile de evaluare, care țin cont nu doar de cantitatea de informație memorată de elevi, dar și de activitățile pe care cei din urmă sunt capabili să le desfășoare mulțumită cunoașterii informației, indiferent dacă aceasta implică cercetarea, dezbateră sau analiza problemelor controversate și sensibile;
- să îi ajute pe elevi să creeze și să dezvolte în clasă situații de învățare interdisciplinare, în colaborare cu profesorii lor;

Deoarece tehnologia informației și comunicării tinde să determine o transformare radicală a rolului profesorului de istorie, este important ca:

- să se desfășoare schimburi școlare, pentru ca profesorii să își dea seama de marea varietate a situațiilor de învățare, ceea ce implică și noul lor rol;
- să fie sprijinită constituirea grupurilor de lucru cu privire la dificultățile profesiei, la ezitățile și îndoilele privind noile roluri asumate;
- să fie realizate bănci de date, care să specifice nu doar documentele și site-urile web

disponibile, ci și valoarea informației ce provine din documentele și site-urile respective.

Pentru atingerea acestor obiective și pentru a stabili un profil specific al profesorului de istorie, ar fi bine ca:

- să se înzestreze centrele de formare ale profesorilor de istorie cu tot ceea ce este necesar pentru menținerea și îmbunătățirea calității procesului de formare și să se dezvolte profesionalismul, dar mai ales să se modifice statutul social al profesorilor de istorie;
- să se acorde o atenție deosebită pentru pregătirea formatorilor profesorilor de istorie, în funcție de principiile prevăzute în această Recomandare;
- să se promoveze cercetarea comparativă cu privire la obiectivele, conținuturile și standardele specifice formării inițiale și continue a profesorilor de istorie și să se promoveze cooperarea între instituții și schimbul de informații necesar pentru reforma procesului de formare inițială și continuă și a pregătirii formatorilor;
- să se identifice și să se stabilească parteneriate între instituțiile implicate activ sau preocupate de formarea profesorilor de istorie, cu precădere instituțiile media, cu un accent deosebit pus pe scopul lor distinct și responsabilitățile specifice.

8. Tehnologiile informației și comunicării

În timp ce principalele critici privesc legislația și respectarea libertății de exprimare, ar trebui întreprinse toate măsurile necesare pentru combaterea informației cu caracter rasist, xenofob și revizionist care circulă pe internet.

În contextul accesului din ce în ce mai larg al tinerilor la tehnologiile informației și comunicării, atât la școală, cât și în afara orelor de curs, este foarte important ca metodele și tehnicile de învățare să utilizeze aceste tehnologii, deoarece:

- sunt vitale pentru studierea istoriei;
- necesită analiza în amănunt a diversității istorice și un grad ridicat de veridicitate a surselor istorice;
- permite profesorilor și elevilor accesul la sursele istorice originale și la numeroase interpretări multiple;
- lărgeste spectaculos accesul la informația și faptele istorice;
- mărește și facilitează accesul la schimbul de idei și dialog.

Mai mult, ar fi foarte potrivit ca să se realizeze toate condițiile pentru ca profesorii să:

- își ajute elevii să evalueze ei înșiși gradul de veridicitate a surselor de informație și chiar informația;
- să introducă la clasă procedee și tehnici didactice care să încurajeze analiza critică, ce acceptă existența unei multitudini de puncte de vedere și care adoptă o abordare interculturală în ceea ce privește interpretarea faptelor istorice;
- să ajute pe elevi să își dezvolte capacitățile de analiză critică și de gândire prin analogie.

Traducere și adaptare de Mihai Manea

Listă bibliografică privind didactica predării istoriei. Formarea continuă a profesorilor de istorie

- Alexandru, Gheorghe, Vasile Voinescu, Claudia-Gheorghe Cârțu, *Metodica predării istoriei în învățământul preuniversitar*, Craiova, Editura Gheorghe Alexandru, 1999.
- Cizek, Eugen, *Essai sur une théorie de l'histoire*, București, EUB, 1998.
- Curriculum național, Aria Om și Societate, Clasa V-VIII, IX-X*, București, 1997-2002.
- Curriculum național, Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de istorie, clasele IV-VIII*, București, Editura Aramis, 2001.
- Curriculum național, Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din aria curriculară Om și Societate, Învățământ liceal*, București, Editura Aramis, 2001.
- Dumitru, Ion Al., *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Timișoara, Editura de Vest, 2000.
- Felezeu, Călin, *Metodica predării istoriei*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2001.
- Ioniță, Gheorghe I., *Metodica predării istoriei*, Editura Universității din București, 1997.
- Iucu, Romiță B., *Managementul și gestiunea clasei de elevi, Fundamente teoretico-metodologice*, Iași, Editura Polirom, 2000.
- Iucu, Romiță, Otilia Păcurari, *Formare inițială și continuă*, Editura Humanitas, 2001.
- Management educațional pentru instituțiile de învățământ*, coordonator Șerban Iosifescu, București, 2001.
- Murgescu, Bogdan, *A fi istoric în anul 2000*, București, Editura All, 2000.
- OECD, *Analiza politicilor naționale în domeniul educației: România*, București, 2000.
- Păun, Ștefan, *Didactica predării istoriei*, București, Editura Corint, 2001.
- Revista de pedagogie*, nr. 3-4/1994.
- Sistemul educațional în România, Descriere a responsabilităților, structurilor și acțiunilor de politică educațională*, coordonator Alexandru Modrescu, București, Editura Trei, 1999.
- SNEE, *Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori*, coordonator Adrian Stoica, București, Editura ProGnosis, 1999.
- SNEE, *Ghidul examenatorului*, București, Editura Aramis, 2001.
- SNEE, *Ghidul de evaluare pentru istorie*, București, Editura ProGnosis, 2001.
- Standarde profesionale pentru profesia didactică*, coordonator Lucia Gliga, București, 2002.
- Stradling, Robert, *Să înțelegem istoria secolului XX*, București, Editura Sigma, 2002.
- Școala la răscruce, Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu, Sinteză*, Iași, Editura Polirom, 2002.
- Tărcă, Anca, Eleonora Rădulescu, *Școală și comunitate, Ghid pentru profesori*, București, Humanitas, 2002.
- Tănasă, Gheorghe, *Metodica învățării-predării istoriei*, Iași, Editura Spiru Haret, 1998.
- Teaching History in the New Europe*, edited by John Slater, London, Cassell, 1995.

Site-uri web pe teme de istorie

Veți afla mai jos doar o selecție de siteuri web cu privire la domeniul istoriei. Orice motor de căutare te poate duce la infinite noi descoperiri interesante în lumea internetului și ICT (Information and Communication Technology).

- www.newsdirectory.com/news/magazine/current/history
<http://hypo.gedip.etatge.ch/www.cliotexte/index.html>
www.osa.ceu.hu/recenthistory.index.htm
www.eurocliohistory.org
www.ex.ac.uk/history/resource
www.culture.coe.int/hist20
www.histoire.presse.com
www.ihr.sas.ac.uk
www.thehistorychannel.com
www.thehistorynet.com
www.db.bbc.co.uk/educationbitesize
www.history.cc.ukans.edu/history/index
www.historyonline.co.uk
www.uca.edu/history/library.htm
www.histoire.presse.fr
www.scran.ac.uk
www.Hartfordhwp.com/gateway/
www.history.hanover.edu/modern/frenchrv.htm
www.campus.bt.com/CampusWorld/
www.yahoo.com/Arts/Humanities?IHistory/20th_Century/Holocaust_The/
www.alt.revisionism.com
www.wiesenthal.com
www.library.cornell.edu/okuref/research/tutorial.html
www.tcr.org
www.louvre.edu
www.worldhistorynetwork.org
www.besthistorysites.org
www.history.swpc.com
www.romanemperors.org
www.teachingtips.com
www.history.ac.uk
www.historyonline.chadwyck.co.uk
www.activehistory.co.uk

Abstract

A new beginning...

The Romanian History Teachers Association APIR-CLIO was founded in December 2003 in Bucharest. Her main purpose is to bring together a national network between history educators and others who stress the role of history education in the light of democratic and civic society, to empower the professionalism of APIR-CLIO, to enhance the sustainability of APIR-CLIO and the development of APIR-CLIO as a teacher service institute.

The foundation of the Romanian History Teachers Association

(JOKE VAN DER LEEUW-ROORD, LIEKE VAN WIJK)
EUROCLIO has been established to defend and promote history teaching as an essential subject in the education of young people. Among the initial aims are the strengthening of the position of history in the curriculum of schools, the furtherance of intellectual freedom of teachers and the encouragement to develop a greater European awareness through the study of history teaching without neglecting global, national and regional dimensions. Since the establishment of the Association, EUROCLIO has been active in promoting the development of Associations of History Teachers in countries where none exist. In almost all Central and Eastern European countries new Associations have been founded. However the EUROCLIO network also inspired the foundation of some Western European History Teachers Associations.

Board of Romanian History Teachers Association APIR-CLIO

President: Professor VLAD NISTOR,
Department of History, Bucharest University
Executive Director: MIHAI MANEA, Bucharest
Director International Relations: MIHAI STAMATESCU, Orșova
Treasurer: MARIA OCHESCU, Râmnicu-Vâlcea
The representative of Center Education 2000+: MONICA DVOIRSKI, Programs Director
Responsible for publishing Herodot Newsletter: DORU DUMITRESCU, Bucharest
Members: Professor CĂLIN FELEZEU,
Department of History and Philosophy,
University of Cluj-Napoca
Lecturer GHEORGHE IUTIS, Ph.D., History
Department, University in Iași
Constantin AUREL SOARE, Ph.D, Breaza

The statutes of the Romanian History Teachers Association (APIR-CLIO) (A draft)

APIR-CLIO was founded in December 2003 and has its Statutes.

The full name is ASOCIAȚIA PROFESORILOR DE ISTORIE DIN ROMÂNIA. The siege is at Center Education 2000+, Bucharest, Căderea Bastiliei no. 33.

The aims of APIR-CLIO are:

- to disseminate among teachers and specialists of history and general public a system of values and attitudes based on open and democratic spirit approach, positive and critical thinking, tolerance, respect for the basic human rights, trust and mutual understanding;

- to support the research and the conservation of the historical heritage in its local, regional, national, European and World dimensions;
- to encourage the dialogue and the study of history;
- to eliminate the prejudices and stereotypes in the approaching history;
- to promote the positive experience in the methodology of history on using historical sources, didactical planning, individual and collective research, trans- and multidisciplinary approaches, the development of new resources and additional teaching materials;
- to involve in designing, advertising and implementing the main documents on teaching history of the national and international institutions.

Article 11:

The objectives of APIR-CLIO's activity are:

- to initiate, to develop and to offer services concerning the initial and in-service training of history teachers;
- to publish different materials on history education;
- to publish resources and to design/to publish different additional teaching materials;
- to organize centers of information and documentation for the history teachers;
- to organize seminars, symposia, scientific meetings, round tables in order to promote history and history teaching;
- to cooperate with the Ministry of Education, Research and Youth on the status of school history in the main documents on the reform in education and to design the curricula;
- to support – professionally and methodologically – the history teachers and the institutions by adequate means;
- to promote history and to support the initiatives on history competitions/contests among students and the young generation;
- to cooperate with other associations, foundations, scientific organizations, federations and consortiums in the field of education in Romania and abroad;
- to take part to the implementation of professional federations and consortiums, with similar views and objectives as APIR-CLIO;
- to affiliate to the similar associations and the organizations abroad;
- to initiate scientific voyages in Romania and abroad;
- to organize and to take part to the international teachers' exchanges;
- to establish companies, with the full respect to the laws in Romania and whose dividends are used in order to fulfill the aims of APIR-CLIO;

Other activities, accordingly to the aims of APIR-CLIO.

Article 12:

APIR-CLIO has the following categories of members:

- Founding members
- Full members
- Honorary members

Article 18:

The main institutions of APIR-CLIO are:

- General Assembly
- Board (9 members: President, Executive Director, Treasurer, Director for

International Relations, 4 members, the representative of Center Education 2000+)
• Controlling Committee

Project Fostering history and citizenship education in Romania

The project *Fostering history and citizenship education in Romania* is intended to last from 2003-2006. The main aims are the innovation of history education with a focus on peace, stability and democracy to prepare education in Romania to EU standards, using citizenship education through the learning and teaching of history. The target group are history teachers, textbook authors, initial and in-service teacher trainers, curriculum developers and pupils in Romania.

Teaching history since 1989.

Changes and perspectives

(DORU DUMITRESCU)

Doru Dumitrescu is the General Inspector for History in the Ministry of Education, Research and Youth in Romania. His article is focused on the main developments in history teaching in Romania after the events of 1989.

Methodologies on the competitions on history in the school year 2003-2004 (both for history teachers and students)

Timetable of the competitions on history in the school year 2003-2004

The schedule focused on the main competitions for teachers of history and students in the school year 2003-2004.

Project on The European Dimension of History Teaching (2003-2005)

The project on *The European Dimension of History Teaching* was initiated by the Council of Europe and his main aim is to focus on the improvement of history teaching in the European states.

The Recommendation of the Council of Ministers of the Council of Europe No. 15 (2001) on teaching history in Europe in the 21st Century

This is the most important document of an European organization on history teaching at the turn of centuries.

A short bibliography on in-service history teacher training in Romania

This a short list of the major works on in-service history teacher training.

Websites on history

This a short list of websites on history highly recommended to history teachers and students. ■

Clujul, imagine de epocă

Cuprins

- La început de drum... • I
- Cuvânt de salut din partea EUROCLIO
(Asociația Europeană a Profesorilor de Istorie)
JOKE VAN DER LEEUW-ROORD, LIEKEVAN WIJK • I
- Statutul Asociației Profesorilor de Istorie din România
(APIR-Clio) • II
- Componența Biroului de Conducere al Asociației
Profesorilor de Istorie din România (APIR-Clio) • III
- Proiectul *Predarea istoriei și educația
pentru cetățenie democratică în România* • V
- DORU DUMITRESCU
Predarea istoriei după 1989. Schimbări și perspective • VI
- Metodologia de organizare și desfășurare a sesiunilor
de referate și comunicări științifice ale cadrelor didactice,
la disciplina istorie • IX
- Calendarul concursurilor școlare pe teme de istorie
în anul școlar 2003-2004 • IX
- Metodologia de organizare și desfășurare
a sesiunilor de referate și comunicări științifice ale elevilor
din învățământul liceal la disciplina istorie • X
- Proiectul *Dimensiunea europeană
a predării istoriei (2003-2005)* • XI
- Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului
Europei nr. 15 (2001) privind predarea istoriei
în Europa în secolul 21 • XI
- Listă bibliografică privind didactica
predării istoriei. Formarea continuă
a profesorilor de istorie • XIV
- Site-uri web pe teme de istorie • XIV
- Abstract • XV

HERODOT

Buletinul Asociației Profesorilor de Istorie din România

APIR-Clio

CENTRUL EDUCAȚIA 2000+
Strada Căderea Bastiliei, 33, 010613 București-1
România

Tel.: 00 40 (21) 2120780

00 40 (21) 2120781

Fax: 00 40 (21) 2120779

Email: apir-clio@yahoo.com

Responsabili de număr

DORU DUMITRESCU și MIHAI MANEA